

**25 ANYs
de SA
FULETa**

Any XXV

Nº 189

Gener - Febrer 1994

P.V.P.: 300 ptes.

**Ses festes de Sant
Antoni, varen ser
molt participades
malgrat el mal
temps que va fer**

**Ariany ha estat designat per acollir el Consell Regulador de la
denominació d'origen de la "Sobrassada de Mallorca"**

**Inaugurada la seu de la Manco-
munitat Pla de Mallorca**

**Crisi a l'Associació de la Tercera
edat, dimiteix el seu secretari**

**Després de totes les festes, ha arribat
"Sa Jaia Corema"**

Telèfons d'interés

Ajuntament.....	56 11 82
Farmàcia.....	56 13 61
Col·legi Públic.....	56 13 20
Urgències (Insalud).....	061
P.A.C. Vilafranca.....	56 05 50
Ambulàncies.....	55 40 75
Ambulàncies.....	20 65 65
Urgències Son Dureta.....	17 50 00
Urgències Manacor.....	55 44 94
Ambulatori Manacor.....	55 42 02
Guàrdia Civil.....	062
Bombers.....	085
Funerària Sant Joan.....	52 60 53
Telèfon de l'Esperança.....	46 11 12
GESA avaries.....	55 41 11
Informació telefònica.....	003

Pluviòmetre

Febrer

Gener	Dia 4... 6 l.
Dia 7... 11 l.	Dia 5... 3 l.
Dia 11... 5 l.	Dia 8... 9 l.
Dia 17... 7 l.	Dia 9... 2 l.
Dia 19... 4 l.	Dia 13... 9 l.
Total ...27 l.	Dia 19... 6 l.
	Total...35 l.

ARIANY

REVISTA LOCAL INDEPENDENT

Plaça de sa Creu, 2

Telèf.: 56 12 87

D.L.: PM 207-1971

Edita

Associació Cultural Ariany

Grup de Redacció

GABRIEL FRONTERA MESTRE

JAUME TABERNER RIBOT

CATALINA PONT JULIÀ

TOMEU BAUÇA FRONTERA

MARGALIDA TABERNER RIBOT

Dibuixos

JAUME CAPÓ SANSÓ

Imprimeix

"Apòstol y Civilizador"

***

Els articles, cartes i comunicats publicats
en aquesta revista sols expressen l'opinió
dels seus autors.

2

Contingut

3

L'aventura de la vida, Aproximació a un suggeriment, per Maria Caldentey Frontera

4

Ariany fa cinquanta anys, Festa de Sant Antoni, per D. Toni Rubí

6

Han passat un ram pel Ram?, per Francesc Vallcaneras

6

Ariany a l'Auditori de la mà de "Música Nostra", per Francesc Vallcaneras

7

La servitud de pas, per Llorenç Gomila

8

Un poc de tot, per Biel Tovell

11

Aniversari de l'Estatut

11

1994 és l'Any Internacional de la Família

13

Dues representants del Govern amb la Premsa Forana, Societat, comunicat de gratitud

12

Ariany, seu del Consell Regulador de la denominació d'origen de la "Sobrassada de Mallorca", per Biel Tovell

14

Entrevista a na Bàrbara Rubí, per Catalina Pont i Jaume Taberner

15

Ariany temps esnrrera

16

Sant Antoni, 1994, per Catalina Pont Julià

17

Es darrers dies

18

Crisi a l'associació de la Tercera Edat, per Jaume Taberner Ribot

20

Aniversari de l'Estatut d'Autonomia. Segona dècada, any 1, per Cristòfol Soler, President del Parlament

21

Salutació del President de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears

22

"Sa Fulleta" dins sa cuina, per Margalida Taberner Ribot

23

Escola

24

Passatemps, per Biel Tovell

25

Inauguració de la seu de la Mancomunitat Pla de Mallorca, per Jaume Taberner Ribot

26

L'Escolania de Lluc i el seu tarannà, per Miquel Masca-ró, responsable de l'Escolania

27

Inaugurada la torre de vigilància de na Burguesa, per Jaume Casesnoves, "Per camins i torrenteres", per Carles Costa

28

Sa Farola

Nova imatge

Com heu pogut comprovar a n'aquest número hi ha uns quants canvis, més que res de imatge amb la presentació de la revista, tot s'ha fet pensant el la millora de presentació i mirant per fer la revista més atractiva.

Un dels canvis més sustancials i a lo millor ha passat per alt a més d'un, és el del dibuix de la capçalera, si vos hi fixau no és la mateixa que havia sortit aquets darrers 25 anys, la innovació ha estat possible per la recuperació per part de D. Mateu Amorós d'aquest nou dibuix del poble.

El dibuix, també va esser realitzar per D. Bernat Ribot (e.p.d.), i la primera i única vegada que es va publicar va esser amb motiu de la publicació dels "Goigs a Sant Antoni", la nova capçalera és més actual, ja que ja no hi surten el pins que abans hi havia a la placeta de l'església, i també es veuen amb més clarietat les cases dels voltants, a partir d'ara sortirà aquest nou dibuix, que farà que canviï un poc la presentació de la portada, fent-la més actual.

L'aventura de la vida

Aproximació a un suggeriment

Per motius que no vénen al cas, no fou possible estar present en una fita tan important i tan entranyable com va ésser la celebració dels 25 anys de la Revista Ariany.

Però no per això vull deixar d'aproximar-me, no tant al record, que ha sigut prou manifestat i legítimament i acuradament exposat per part dels distints col.laboradors del propassat número, com a la realitat que avui fa possible el que aquesta publicació sigui un fet.

I amb aquest motiu, vull fer esment al títol de l'article d'en Biel Tovell "A

poc a poc i sense fer renou" tot exposant el que em va suggerir aquest encapçalament.

Dins el concepte de vida actual, quasi és impossible poder parlar amb aquests termes. D'entrada, avui en qualsevol iniciativa, qualsevol projecte vol néixer gran, tot poderós amb una bona dosi de "marketing", aixecant tot tipus de polsegades, però que finalment, s'apaga com a llum de bengala i el temps esborra com si res hagués passat.

I és que quasi sempre, aquests tipus de manifestacions solen tenir dos caires ben definits: o la pròpia reafirmació personal deixant de banda valors que perduren com esforç, treball, constància, en benefici del propi interès o, per altra banda el que en paraula assequible a tothom es coneix com a "negoci", deixant de tenir interès quan aquest treball comporta sacrifici i tenacitat, animitat i silenci.

El suggeriment primer per tant, seria -és de fet- un cant al treball amagat i silencios, sense més credencial que l'amor que impulsa contínuament a seguir amb la tasca empresa, contra vents i marors a pesar de les dificultats, sols amb el ferme convenciment que el que s'està fent val la pena: a poc a poc, però segurs del que volem, i sense fer renou que és com millor es fa la feina en benefici de l'eficàcia i del treball ben fet.

Potser sovint, oblidam aquestes petites coses que, són en realitat les

que conformen i donen sentit a la vida i ens quedam embadalits somiant en grans aventures, quan aquestes molt poques vegades arriben. Sembla que la grandesa idò, està en la suma de moltes coses petites, senzilles i constants.

De tot això n'és un testimoni clar la celebració d'aquests 25 anys, perquè sabem que la tasca no està únicament en començar-la, quan la il.lusió primera es manifesta fortament, sinó en continuar-la i dur-la endavant, inclús quan aquesta -la il.lusió- desapareix i l'esforç es fa més evident i moltes vegades incomprens.

Les paraules més encoratjadores per tant, m'agradaria tenir-les en aquest moment per tal de fer-les arribar a tot aquest grup d'amics que "A poc a poc i sense fer renou" fan possible aquesta publicació que ja dura 25 anys.

Amb el temps -és un fet ja constatable en aquests moments- les generacions futures trobaran la senzillesa de les seves pàgines, retalls importants de la nostra història, dels nostres costums, del nostre pensament. Hi trobaran en definitiva, i crec que és el més important, la vida que ara batega dins el nostre cor i que de tan en quan ens fa aquests tipus de suggeriments per tal de donar-los forma i fer-los realitat.

A tots ells i a tots el que fan possible dia a dia que aquesta revista sigui un fet, vagi la meua gratitud i felicitació més sincera. ■

Maria Caldentey Frontera.

Portada del número especial XXV anys

RESTAURANT - BAR

SA CREU

Ctra. Manacor - Inca, km. 9 - Tel. 83 02 46 - PETRA

FARMANATURA

Centre Dietètic Naturista

Es passa consulta naturopàtica

<ul style="list-style-type: none"> - Plantes medicinals - Aliments de règim - Dietètica esportiva 	<ul style="list-style-type: none"> - Alimentació infantil - Alimentació vegetariana - Alimentació dietètica
--	--

C/ Jaume II, 14
Manacor

C/ Isabel Garau, 64
Ca'n Picafort

Ariany fa cinquanta anys

Festa de Sant Antoni

Passat Nadal, i ja dins es mes de gener, somiant i anyorant l'anyal festa de Sant Antoni, ets al.lots per fora-vila, pasturant una cabreta, i ses dones amb so xipó fent tirenga, entrecavant blat primerenc, sembrat a eixams, per ses bones terres de Son Guineu, es Camp o Son Huguet, feien córrer cantant aquella tan antiga cançó o glosa, que encara es recorda, i que diu:

A desset es Sant Antoni,
i a vint Sant Sebastià,
qui bones obres farà,
no tindrà por del dimoni.

Això era una senyal de devoció a Sant Antoni, una devoció, si voleu, simple, popular, infantil, amb la que saludaven i donaven la benvinguda anticipada a la "festa de Sant Antoni", a la que mai li faltava qualche petit fogueró, ni sobrassada per torrar.

Sant Antoni repicava,
repicava a poc a poc,
com més s'encenia es foc,
més sobrassada torrava.

Vet aquí glosa devertida per animar sa festa!

A sa casa des Tonis i Tonines, sempre hi havia qualche cosa per brufar Sant Antoni, uns bunyols, paciències, coca de motllo, confits, i d'afegitó un tasset de vi, d'aquell bo, o un glopet de mistela, d'aquella feta en casa, que encalienta ses orelles, i tirava ets homos d'esquena; vi i mistela, que segurament eren herència i record d'aquell temps, en que se conraven tantes corterades de vinya mallorquina, temps de cellers, amb una branca de pi verd damunt es portal, de botes congrenyades, cubells, portadores i cimals.

Quin temps aquell de la vinya mallorquina, del bon vi, i de la casolana mistela!

La sempre simpatia, oportuna, hermosa i fresca festa de Sant Antoni, no sols la feien, i la fan, ets al.lots, es

pobres, es pagesos i amos des pobles petits, sino que també la fan es ciutadans, es senyors, i ets homos de carrera i lletres, com, per exemple, el bon poeta D. Joan Ramis d'Aireflor, qui té una hermosa poesia, titulada "Diada de Sant Antoni", en la que, entre altres coses diu:

Ja ens arriba, centenari,
Sant Antoni, el solitari
qui és el Sant més hivernal

Ve amb sa gran barba gelada,
amb la capulla calada,
venerable i ajupit.

Ve amb la bona companyia,
del vell corb, que cada dia,
li duia el pa beneït

Enhorabona D. Joan per la vostra poesia "Diada de San Antoni".

Antes d'entrar, i passar més envant en lo de sa festa de Sant Antoni, vull dir, que es meu nom és Antoni, que ja era es nom de mon pare, i des padrí, al cel sian, i que ma mare, es nomia Tonina.

No d'ara, sino de tota la vida, he tengut molta devoció a Sant Antoni, no en faltaria més! Antoni, es nom, que me posaren es dia que me batiaren, i Sant Antoni és es Sant del meu nom, és el meu Patró.

Sant Antoni amb so gaiato i campanina, sa capulla, sa barba blanca, i sempre un animalet aprop, era un Sant simpàtic, i popular, que fins i tot es qui paraven lloves per ses garrigues, li feren una cançó, tan graciosa com desbaratada, que deia:

Sant antoni para lloves,
entre marges i clapers,
per guanyar quatre doblers,
i comprar sabates noves.

I és perque es llovers, també el volien dins es seu gremi de caçar ropits.

A Ariany, no de fa poc, sino de sempre, a dins l'església, té una capella, dedicada a Sant Antoni, que es dia de sa festa, adornada amb cossiols i flors, canalobres i ciris encesos, crida s'atenció.

Per sa festa de Sant Antoni, encara que no fos festa de precepte, tothom anava a l'Ofici, en el que sempre feia es sermó un predicador extern, vengut aposta, qui contant qualche cosa de sa llarga vida des Sant deixava a tots contents.

Ara me'n records que un any es dia de san Antoni, antes de començar l'Ofici vengué a sa Rectoria l'amo en Bernat Font (a) Xesquet, qui era s'Obrer de sant Antoni, i conversant amb so predicador, per riure, i com qui no diu res, li enflocà una de ses gloses, que ell sabia fer, i li va dir:

Mare de Déu de s'Ermita
beneiu a n'es rector,
i si no feis un bon sermó
sa paga serà petita.

Sant Antoni Abat

Quan se va fer s'hora, es predicador pujà a sa trona, va fer un "bon sermó", i deixà a tots bona boca, i més que a tots a s'Obrer.

A l'Ofici sempre si hi feia "Oferta", en la que es repartien estampes de Sant Antoni, que segurament encara seria bo de fer trobar-ne qualquna, estorjada dins qualque llibre vell, o amagada dins qualque calaix de bufet; no és que fos sin massa cosa, però eren un humil testimoni, i homenatge de devoció a Sant Antoni.

Ses estampetes de l'oferta, senzilles, com eren, el duien ben retratat: una bona barba blanca, demostrant els seus molts anys, un bàcul amb una campanina, senyal del seu prestigi i autoritat entre es monjos des desert: un llibre, sempre obert, i una flamaredeta de foc, record de la malaltia, dita "foc de Sant Antoni", i finalment sa capulla que ens recorda lo que feien es nostres foravillers, qui, amb un sac girat, també feien una capulla per anar a garbetjar, o anar a dur una carretada de feixos de llenya per fer formiguers, i com ho feien es porquerets, en temps d'hivern, fermant-se es sac a sa cintura amb una llandera, i abrigant-se amb una manta vella, per defensar-se des fred.

Un any, mos ne va passar una de bona, i fou aquesta: havia convidat, per

fer es sermó de sa festa de Sant Antoni, a D. Josep Dameto, capellà de Ciutat, descendent dels vells propietaris, senyors de sa possessió de "Sa Canova" d'Ariany. Don Pep, que així el tractaven ets amics, era bona persona, i bon capellà, molt remirat en no fer un mal paper a ningú, em guanyava d'uns deu anys., però sempre des de que ens coneguérem forem bons amics.

Estava segur d'haver quedat ben d'acord amb D. Pep, i ben segur de que ell no faltaria. Amb això, arribà es dia de sa festa, i se feu hora de començar l'Ofici, i D. Pep no s'havia presentat, sa molta de gent que dins sa placeta de l'església, esperava l'Ofici, vegent que no començava se posà un poc nerviosa, i no quedà altre remei que explicar lo que passava.

Mentres, despistats, estàvem esperant que d'un moment a s'altre arribàs es predicador, pujà un qui venia de sa plaça, diguent que sa "camiona" des tren encara no havia arribat de s'estació de Petra: allò va esser una petita alarma, i molts s'acostaren a ne's miradors per guaitar si veien venir sa camioneta, i mirant cap a sa via des tren, destriaren fum a s'estació de Sant Joan: tot va esser que sa màquina des tren s'havia espenyada, i allà estava aturada i fent fum.

Com en haver-hi fum, és que hi ha foc, i es foc sol jugar males passades, en voleu sentir de comentaris! de si foc o no foc...

A la fi, vegent que es fum seguia, sense mourer-se des mateix lloc, resolgueren d'anar a començar l'Ofici. Quan, acabat l'Ofici, sa gent, que sortia de l'església, es topà amb D. Pep, qui arribava, com a cansat a sa rectoria, i, per de pronte sense culpa de part seva, va riure de bona gana, vegent aquell bon home empegueit de no haver pogut arribar d'hora.

Això és tot lo que va succeir, que, per ventura, no havia passat mai, i Déu vulgui que no torni a passar. A Sant Antoni, de bon de veres, ni passaren moltes i grosses, no sols amb sos homes, sino amb es mateix dimoni. Jesús, Sant Antoni! de l'infern, perque es dimonis la saben ben llarga, i son mals de doblegar.

Entre una cosa i s'altre passà aquell dematí, i més que fer comentaris, era hora d'anar a dinar, i a dinar s'ha dit! Viva Sant Antoni!, i fins l'any que ve si Déu ho vol! ■

Antoni Rubí, Pvre.

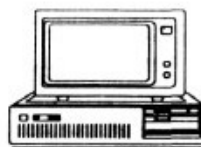
Si voleu anunciar el vostre negoci o comerç a la revista Ariany, posau-vos en contacte amb nosaltres. A partir de 10.000 ptes, per tot l'any podeu tenir un espai reservat. Endemés ajudareu a fer possible que aquesta revista surti al carrer.

**"SA
NOS
TRA"**

CAIXA DE BALEARS

**NT NOVES
TECNOLOGIES, s.c.**

**Tulap®
computers**

- Servei tècnic
- Manteniments
- Consumibles
- Venda d'equips informàtics

C/ Pons i Gallarza, 86 baixos
Telèfon i fax: 75 80 98

Palma de Mallorca

Han passat un ram pel Ram?

Idò heu de saber que fa molts d'anys existia a Ciutat un convent que es deia de Santa Margalida i que estava allà mateix on avui en dia hi coneixem l'hospital militar.

Encara es pot veure la preciosa església gòtica encertadament restaurada. En aquell convent hi vivien monges tancades, i cada any el dia del dissabte del Ram aquelles devotes dones posaven a la pública veneració una relíquia que consistia en una tela pintada que segons la tradició era ni més ni manco que la Santa Faç de Jesucrist. Sabem que a principis del segle XIX la concurrència de visitants en tal dia era normal i que encara es multiplicava l'endemà, que era el dia del Ram.

Hi acudia tota la gent de Ciutat i moltíssima de la part forana de Mallorca. I com que sempre n'hi ha que no dormen, es començaren a veure parades i taulells on hi venien, més que rès, rosariets, santets de guix, i, sobretot, estampes religioses de tot tamany i advocacions. Però heu de creure que tot allò anà a més i més. Un any els ollers de Marratxí hi anaren amb olles i siurells, que aleshores eren una de les joguetes més populars pels infants, altres començaren a vendre pepones de cartró o soldadets de plom, vestidets, mels, confitures... amb una paraula, el Ram s'havia convertit de forma esportiva en una fita, la fira del Ram. I naturalment ja s'allargava durant més de vuit dies.

L'any 1835 es tancà el convent de Santa Margalida i les monges es traslladaren a un altre lloc: a la Concepció, on encara hi són.

Diu el poeta Pere d'Alcàntara Penya:

...I vengué l'any trenta cinc. Aquelles monges la Concepció passaren a habitar.

I la fira es va fer de l'església fins prop del carreró de l'Ermità.

I allò creixia i creixia. Els botiguers de Palma hi acudien a vendre en gran nombre. Varen haver d'ocupar tota la Rambla. Allò anava a més:

"Acertat pensament! Des d'aquell dia la fira es va fer tant popular que hi dugueren de tot, maldament fossen les joguetes la venda principal..."

Així vingué a durar fins als nostres anys seixanta. Avui el Ram ja no té personalitat ni caràcter de fira popular. Les atraccions modernes s'han menjat aquelles casetes que encara hem vist damunt la Rambla. Ni la gent espera el ram per comprar joguetes ni el ram espera a la gent com un temps. Vist d'enfora el Ram d'avui sembla un parc d'atraccions de qualsevol ciutat indeterminada.

Ah!... i de les estampes, les pepones, i sobretot de la Santa Faç, fa estona que no en canten ni galls ni gallines.

Consolem-nos altra vegada amb Alcàntara Penya:

"Això és la vera història de la fira que el diumenge del Ram dins Palma es fa.

Anem-hi la veurem... i de passada mirarem si hi ha res que mos agrati!..." ■

Francesc Vallcaneras.

Ariany a l'Auditori de la mà de "Música Nostra"

El passat 28 de gener tingué lloc a l'auditori de Palma una magnífica actuació del conegut grup "Música Nostra" que com ja sabeu són els capdavanters de la interpretació de música popular a Mallorca. No hi ha festa de cap poble que es pugui dir completa si no inclou una actuació d'aquest grup.

Amb les seves cançons, romanços, i, sobre tot, peces per a ballar boleros, jotes o fandangos, aconsegueixen engrasçar als assistents i fer ballar i ballar als que en tenen ganes.

El concert volia ésser un recull del bon i millor que han fet durant els ja deu anys de la seva existència i a ben segur que ho lograren. Durant més de dues hores mostraren el programa escollit i que el públic reconeixia i aplaudia constantment; mesclaren les cançons antigues amb les modernes, les que parlen d'amor i les que fan pensar sobre el fet de la conservació de la nostra natura, els vells boleros i fandangos coneguts de tots nosaltres acompanyaren les versions noves de músiques eternes i populars. Pep Toni Rubio, Toni Pastor, Bernat

Cabot i Jimi Torres feren un estret man-yoc entorn de Miquela Lladó, la cantadora de veu d'or, que conduïa magistralment el transcórrer del programa. Tots plegats feren que el temps passés sense sentir, i que la seva simpatia baixés de l'escenari per a electritzar el públic, lligant-lo amb la seva feina.

Cantaren cançons que havies arranjat amb l'ajuda d'altres noms famosos de la música mallorquina, i per goig nostre, els feren pujar a cantar amb ells, així pogueren veure a Joan Bibiloni, Tomeu Penya o dos components del grup eivissenc Uc.

I fou aleshores que na Miquela anuncià que cantaria un romanç que ja

feia un bon grapat d'anys havia après a Ariany. Contà que fa temps unes dones del poble li cantaren aquesta peça i que tant li va agradar que no dubtà en incorporar-lo al seu repertori. Aquelles dones eren Madò Francisca i Madò Magdalena "Burgues", que acompanyades de Madò Bàrbara "Cadernera" i de Madò Francisca "Genera" li mostraren durant una vetlada tantes cançons com sabien. Jo amb altres amics hi era present i m'en record com si fos ara el romanç era "A la plaça hi ha ballades".

De llavors ençà "Música Nostra" ha visitat Ariany amb freqüència. Ha sonat molts d'anys al cadafal de la plaça i sempre recorden la gent d'aquí i de les atencions que de vosaltres han rebut. Me consta.

Ja ho veis davant més de mil persones reconegueren i digueren que a Ariany hi ha molta gent que pot donar lliçons de cant i de memòria musical. Gràcies per tant a "Música Nostra" i vagi desde aquesta fulleta la nostra enhorabona pels seus èxits. ■

Francesc Vallcaneras.

La servitud de pas

Les servituds en general, i entre elles la consistent "en el pas per finca o predi d'altre" a les nostres Illes Balears es regia per el Dret Romà justinià, i això fou així fins la promulgació en el segle passat del Codi Civil espanyol, ja que a falta de dret foral propi de les nostres illes en tal matèria, cosa que no passa per exemple amb tot lo relatiu a testaments i successions en que sí ho tenim regulat.

Per tot lo anterior hem d'acudir al Codi Civil si volem trobar una solució legal a les nostres pretensions. El pas forçat per una finca d'un altre es conseqüència en el Còdig en dos supòsits concrets:

1.- Quan la situació física d'una finca és tal, que enclavada entre altres aliens, no té sortida a un camí públic.

2.- Quan fos indispensable el pas de materials per una finca d'un altre per construir o reparar algun edifici.

Ens centrarem al primer supòsit per ésser el més comú i a on es donen el major número de problemes, en aquest supòsit de finca enclavada sense sortida a camí públic es distingeix també entre, la servitud de pas continu per totes les necessitats de la finca enclavada entre altres establint-se una via permanent; i la que es limita al pas necessari per el cultiu de la finca enclavada entre altres i per l'extracció de les seves collides. Lo que és lògic és que el fet de que el Codi reguli un institut general de pas forçat, no exclueix que, amb caràcter voluntari, es pacti i constitueixi una servitud de

pas, en la forma i manera en que els propietaris tenguin per convenient, deixant a les parts la plena autonomia de la voluntat.

No hi ha cap dubte que aquestes servituds operen en el cas de que la finca en qüestió no tenguí sortida al camí públic, però aquesta s'hagi de fer en condicions de perill, aquestes circumstàncies basten per una constitució forçosa de tal servitud de pas.

S'ha de remarcar que encara que el Codi Civil atribueix la facultat d'exigir la servitud al propietari, s'ha d'extendre aquesta facultat a tota persona que per un dret real pugui cultivar o emprar una finca encara que no sigui el propietari, per exemple el llogater.

El segon supòsit de constitució d'una servitud de pas és l'abonament de prèvia indemnització. Per això s'ha de dir que precisa la servitud d'acta constitutiu, negocial, o, en defecte judicial, la legitimació activa s'ha entès i antes nomenat no només al propietari ple, sino també als titulars de drets reals d'ús i disfrut. El Codi com hem dit distingeix dos supòsits: que existesqui pas permanent o que aquest no sigui precís. En cas de que sigui permanent la contraprestació es desdobra a; per una part el valor del terreny ocupat permanentment i per altre part els perjudicis causats a la finca usada, tots dos són acumulatius. En realitat la primera partida recorda la figura de l'expropiació, tant per el montant de l'anomenat impròpiament indemnització

(valor del terreny=justpreu) com perque engloba una alienació del sol ocupat que queda suster de l'esfera del poder del titular. L'abono dels perjudicis causats no pot ésser previ perque exigeix la demostració efectiva dels perjudicis causats.

Determinació del lloc d'exercici i amplària del pas

Tant la servitud de pas permanent com la ocasional, han d'exercir-se per al lloc menys perjudicial per la finca servent, i en l'amplària que basti per les necessitats del dominant.

Si bé fa anys l'amplària suficient perque passàs un mul era suficient per les necessitats de l'explotació, avui això no és possible donada l'escassès de cavalleries, a punt d'extingir-se, substituïdes per les màquines de motor en les labors i cultius de les finques agrícoles, i per això és precís donar l'amplària precisa perque puguin entrar fins a la finca en qüestió com es manifesten múltiples sentències dels Tribunal de Justícia. Per tot lo dit abans si en una finca hi havia un dret de pas d'usuaris de finques veinades, consistent en el pas a peu o de cavalleries, és possible un augment en l'amplària en aquest dret de pas, previ el pagament del preu del valor del terreny que s'ampliï i posteriorment dels perjudicis que aquesta ampliació causi. ■

Llorenç Gomila.
-advocat-

"la Caixa"

CAIXA D'ESTALVIS I PENSIONS
DE BARCELONA

DISCOS

Avinguda des Torrent, 3
Telèf.: 55 51 64 Manacor

C/ Vidal, 51
Telèf.: 88 02 83 Inca

XXV aniversari

No hi ha cap dubte, que el passat número, va significar un gran aconeteixement i així ho han sabut reconèixer la majoria de lectors de "Sa Fulleta", ja que no són poques les felicitacions que hem rebut destacant la qualitat de totes les col·laboracions aparegudes, així com l'esforç duit a terme per tots els que actualment feim que aquesta revista surti a la llum cada dos mesos.

Així mateix, hi ha hagut una mica de polèmica damunt l'escrit d'En Gabriel Janer Manila, pel contingut un poc grosser, segons alguns, però s'ha de tenir en conte el gran prestigi de l'escriptor, endemés de ressenyar que el seu article es basava en una de les seves obres principals, "El cançoner eròtic de Mallorca", obra que tracta de les cançons que tots podem sentir un dia qualsevol de foguerons i que per pudor, fins ara no s'havien publicat.

Però llevat d'aquestes quatre o cinc persones que ja esperàvem hi pogués haver, les reaccions han sigut més que bones i això sempre ens anima a seguir endavant i a començar ja a preparar els propers 25.

I perquè vegeu el tractament que se li ha donat al XXV aniversari, segueix a continuació lo que es va publicar al Diari de Mallorca en un article de Llorenç Riera:

"La revista de Ariany alcanza los 25 años de existencia.

Un número especial editado por la asociación cultural que en la actualidad se responsabiliza de la cabecera, sirve para conmemorar los 25 años de existencia de la revista Ariany, órgano informativo y aglutinador de todo lo relacionado con la información en la población del mismo nombre.

Curiosamente, la revista más que por su nombre de cabecera es identificada por los arianyers con la denominación de "Sa Fulleta", este es el motivo que ha elegido José Guerrero Mayol para realizar el dibujo de portada del número especial de las bodas de plata.

A pesar de ser una publicación que ve la luz en uno de los municipios de menor densidad de población de Mallorca y de haber nacido incluso cuando Ariany no disponía de administración

municipal propia, la revista se ha consolidado con el paso del tiempo en una de las publicaciones de mayor entidad de la Prensa Forana de Mallorca, si bien tampoco ha estado exenta de avatares y dificultades.

Un total de 188 números de periodicidad cambiante han salido a la calle desde que en enero de 1969 el entonces párroco de Ariany, Mateu Amorós, creara la revista que ahora alcanza el cuanto de siglo de vida propia. En el editorial de las bodas de plata se presenta al número conmemorativo especial como un homenaje a todas las personas que han ofrecido su apoyo a la publicación y se expresa la condición de que la efemérides no será más que "una cargada de forces per poder continuar".

A lo largo de las 48 páginas del número especial, quienes se han hecho cargo de la publicación en sus distintas épocas, desde el fundador, Mateu Amorós, a los actuales responsables, hacen memoria de lo acontecido en torno a la publicación y opinan sobre la función desarrollada por "Sa Fulleta". En el número especial, aparte de las colaboraciones habituales hay también espacio para otras firmas invitadas, desde la Consellera de Governació, Catalina Círrer, o el alcalde de Ariany, Antoni Pascual, al presidente de la Prensa Forana de Mallorca, Carles Costa y el escritor Gabriel Janer Manila.

Los espacios para la anécdota se reservan para una ficticia entrevista nada menos que al campanario de la iglesia parroquial y en la contraportada, como siempre, sa Farola Orelluda sigue afilando su lengua con los cotilleos más sabrosos del pueblo. Entre texto y texto el lector puede recordar el pasado con las ilustraciones de las portadas más significativas de toda la historia de la publicación".

Broma de mal gust

Que els quintos sempre en fan de grosses, tots ja ho sabem i no tan sols ho sabem sino que ja les esperam; però que siguin bromes esperades, no vol dir que s'hagi de consentir tot i menys encara si les bromes són de mal gust com la d'enguany.

El dia de "nit vella", no se'ls va ocórrer més que pintar una ovella de vermell, quina culpa en tenia la pobre, i pujar-la al balcó de l'Ajuntament a on va estar-hi fins a l'horabaixa del dia següent acompanyada de palla, així com palla desde la plaça fins a l'Ajuntament que amb l'ajuda del vent prest va haver-n'hi per tot el poble.

La broma, apart d'esser de mal gust, va esser mal acollida per la gent i més encara que no baixassin l'animalet el matí següent, lo que va suposar una amonestació per part del batle en un ple

Un lamentable espectacle, i un exponent de quan la broma es converteix en porqueria.

municipal que endemés, les va fer pagar totes les despeses ocasionades com a conseqüència d'haver de netejar els carrers de la palla.

I aquí s'acabà la cosa, una broma de mal gust, per uns joves als quals se'ls pot permetre certes coses per esser quintos però... sense passar-se.

Ara en lo que no estic d'acord i crec que ningú del poble, és amb el significat polític que desde el Diario de Mallorca dins la secció "Sa Bassa", es va voler donar el fet amb uns titulars com "Ariany recupera su redil" o "Una oveja roja para Pascual". Qui hi ha volgut veure qualca cosa més que una broma pesada, crec que pensa de manera tendenciosa o està mal informat.

Per tant, deixem s'ovella en pau, que per cert també va aparèixer la nit dels foguerons de Sant Antoni dins un corralet davora un fogueró i després qualcú la va fer desaparèixer, possiblement per preparar-la per fer panades i un bon frit de Pascua que és pel que en realitat serveixen les ovelles.

Sor Isabel Genovard

El passat 1 de febrer, va sortir una extensa i interentantíssima entrevista a Sor Isabel Genovard, priora del convent de Santa Magdalena de Palma, arianyera d'arrel i gran admiradora d'aquesta revista així com col·laboradora del passat número.

I el passat 20 de febrer en va sortir una altra a doble pàgina al Diario de Mallorca, lo que em duu a pensar a bé que Sor Isabel s'està convertint en un personatge, o que la vida contemplativa s'està posant de moda i tothom gira els ulls cap al convent de Santa Magdalena ubicat al centre de Palma en plena Rambla.

A les entrevistes, va una repassada a la història de les monges de clausura, el seu significat, la seva raó d'esser i d'existir, així com a altres menys transcendents, més, diguem del món.

Podria reproduir moltes idees o passatges de les entrevistes, però per nosaltres que vivim dins un món materialista pensant trobar la felicitat en les coses més absurdes com doblers, viatjar, comprar, tenir tot quant volem, etc, etc, vagi aquí una reflexió damunt la felicitat i que a més d'un ens ha de fer pensar:

"La felicitat, no depèn de l'exterior sino que la portam dins nosaltres. Nosaltres som cada dia més i més felices perquè ens alliberam de les esclavituts que portam a dins, de totes les ambicions..."

En propers números, si tenc ocasió, pens fer-li una entrevista perquè ens expliqui a tots els arianyers les seves idees i així també ens podrà contar la il·lusió en que reb cada dos mesos "Sa Fulleta", un dels pocs vincles que li queden per saber les notícies del seu estimat poble i també ens podrà explicar lo gracioses que troba a "ses dues xafarderes" de "Sa Farola", que per cert i de part seva ja les he fet arribar que no fossin tan mal parlades, cosa que no sé si serà mal d'aconseguir.

Música Nostra

Aquest grup musical que tantes vegades ha actuat a la nostra plaça, va fer un concert el passat 28 de gener a l'Auditori de Palma. Fins aquí, res de l'altre món per nosaltres, ara bé, he de significar que un parell de dies abans, va haver-hi unes declaracions aparegudes a la premsa a les quals, la veu cantant del grup, na Miquela Lladó, va manifestar

que se interpretaria per primera vegada un romanç que en l'actualitat "tan sols canten unes dones d'Ariany".

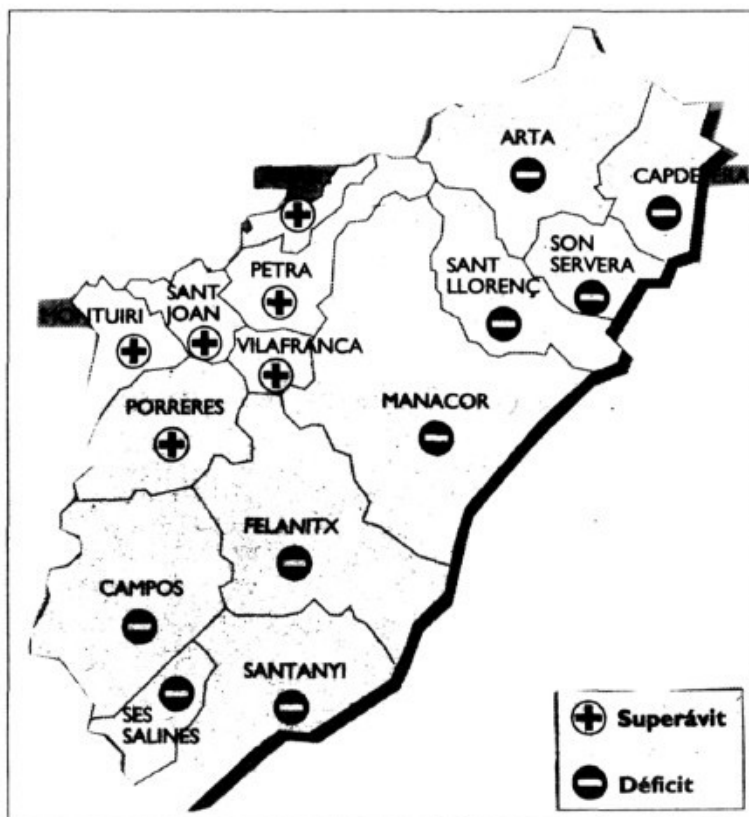
Com tots podeu imaginar, aquest grup de dones no pot esser altre que el de "Ses Burgues" i el romanç en qüestió, el vos detalla en Francesc Vallcaneras a un altre apartat ja que també mogut per la curiositat, va parlar amb na Miquela qui li contà tot al respecte.

És una alegria sentir-nos portadors d'unes expressions culturals en extinció i que gràcies a nosaltres, encara es puguin recuperar.

Superàvit a l'Ajuntament arianyer

El passat 23 de gener, va aparèixer un interessant reportatge al Diario de Mallorca damunt la situació econòmica dels pobles de la zona de Manacor en un resultat global referint-se a l'any 1992, de 4.608 milions de dèficit.

Curiosament, tots els pobles de la costa són deficitaris degut a embelliment i infraestructures de la costa, mentres que als pobles del interior, tots ténen superàvit encara que també tenguin

En aquest gràfic podem veure reflexat els diferents municipis, com es pot veure n'hi ha més que tenen dèficit que superàvit. [Gràfic D.M.]

inversions en projecte principalment pel que respecte a la xarxa d'aigua potable.

Pel que respecte a Ariany i segons el reportatge, a Ariany tenguérem l'any 92, un superàvit de 160.000 pessetes.

Nova seu de la Mancomunitat

El passat 4 de febrer i com queda reflexat a un altre apartat les autoritats autonòmiques representades per Joan Verger, president del CIM, Catalina Círrer, Consellera de Governació, Cristòfol Triay, Conseller de Comerç i Indústria i Jaume Matas, Conseller d'Economia i Hisenda, varen inaugurar la nova seu de la Mancomunitat, ubicada a Ca'n Maimó de Petra.

L'edifici, fou adquirit per 30 milions de pessetes i va suposar una mica de polèmica ja que el portaveu del PSM al parlament, Pere Sampol, va significar que tan sols en costava 18, possiblement mogut per desinformació o per rivalitats polítiques com va expressar el vicepresident de la Mancomunitat i batle de Montuïri Joan Antoni Ramonell.

Però números apart, a partir d'ara, C'an Maimó passa a ésser el centre administratiu encarregat de coordinar tot el desenvolupament econòmic del Pla de Mallorca.

Pressupost del Pla

Per cert i referint-nos a la Mancomunitat, a l'hora d'escriure aquestes línies, s'està confeccionant el pressupost per enguany que estarà al voltant dels 130 milions de ptes., similar al de l'any passat i en el qual, no s'hi han inclòs les ajudes comunitàries i estatals que rebrà la comarca, previstes que arribin després de l'estiu.

Normativa urbanística

La Mancomunitat, ha adjudicat a un equip d'arquitectes l'elaboració d'un pla territorial amb la finalitat de que tots els ajuntaments es regesquin per les mateixes normes urbanístiques i que la Mancomunitat centralitzi tota aquesta activitat.

Per la seva elaboració, el Govern ha donat una ajuda de 35 milions de pessetes.

Es volen controlar especialment les construccions en les zones rústiques abans de que "ja no hi siguem a temps", segons n'Antoni Pascual, president de la Mancomunitat.

Redactar aquest pla, és una de les actuacions que es contempla al "Pla de desenvolupament" elaborat per la Conselleria d'Economia i Hisenda.

Per cert i al respecte, el passat 10 de febrer, la Comissió Insular d'Urbanisme depenent del CIM, va aprovar informar favorablement damunt la suspensió de planejament dels municipis de Mallorca amb la finalitat de que no es concedesquin més llicències d'obra a n'aquelles zones catalogades com a no urbanitzables, ja que es posarà en marxa una norma subsidiària que impedirà edificar a superfícies de menys de 7000 m².

Aquesta normativa, es debatrà en sessió plenària del Consell el primer dilluns de març i la principal finalitat de la mateixa, és frenar la proliferació de cases en terreny rústic.

La xifra de 7.000 m², ha sigut molt discutida ja que es parlava inclús de que per construir fossin necessaris 14.000 m². Així i tot, es deixarà a criteri de cada ajuntament l'augmentar o disminuir aquests 7.000 m². que en tot cas, s'hauran d'incloure al pla general de cada municipi.

El president del CIM, ha expressat l'interés d'acabar amb el "Chabolismo" i que els xalets tinguin un mínim de qualitat estètica i en la zona que l'enrevolta, adecentada.

Pel que respecte a Ariany, actualment el terreny mínim per construir està en els 15.000 m² o en parcel·les menors, si estan escripturades abans de 1958, essent un dels pobles més restrictius, ja que hi ha pobles on a menys de 3000 m² s'hi pot construir.

Però com queda dit abans, aquest mes de març, tot quedarà regularitzat mitjançant una normativa urbanística del CIM general per tota Mallorca.

Parallamps, ja!

Parlàvem en el passat número, de la preocupació d'un sector del poble davant la retirada dels parallamps i el temor a que les "primeres de canvi" es produís qualque desgràcia.

Idò bé, no va fer falta esperar massa ja que no feia 15 dies que s'havien desinstal·lat els aparells, quan una tempesta acompanyada de llamps i trons, va causar destrosses a una sèrie de cases de la part d'abaix del poble, sense haver de lamentar, per sort, desgràcies personals.

A hores d'ara encara no s'han instal·lat uns aparells no radioactius, però el que és cert i segur, és que Ariany no pot viure "a risca l'aventura" ja que un dia hi haurà qualque desgràcia i després no hi hauran lamentacions que hi valguin.

Inversió pública a les zones del pla 5B

Els membres del Consell Agrari, organisme en el qual estan representats els estaments polítics, empresarials, sindicats i cooperatives de la Comunitat Autònoma, es varen reunir el passat 23 de febrer, per estudiar la redacció final del programa operatiu 5B.

Pere J. Morey, conseller d'agricultura, va senyalar que entre el Govern Central, la CAIB, Administracions Locals i el FEOGA, aportaran 7.360 milions de ptes., que afegits als 2.109 del Fons Social Europeu, i als 1.700 que s'espera concedesqui el FEDER, suposaran entre uns 12.000 i 13.000 milions de ptes. a invertir entre el gener del 94 i el desembre del 99, a la zona denominada 5B a la qual s'hi troba la Mancomunitat des Pla, i per tant Ariany.

Aquests milions, es destinaran a infraestructures (camins, marjades), lluita contra plagues i desratització, turisme rural i conservació d'espais naturals entre altres.

I nosaltres, no oblidem que com ja ens diu en Pere Quetglas a un altre apartat de la revista, la designació d'Ariany com a seu del Consell Regulador de la

"sobrassada de Mallorca", queda enmarcat dins el programa de dinamització de la zona 5B, o sia, que serem un dels primers pobles en beneficiar-nos d'aquestes ajudes.

Deficiències elèctriques al Pla

El passat 21 de gener, va sortir un informe al Diario de Mallorca, en el qual significava que "la mitad del Pla padeixia deficiències en el subministre d'energia elèctrica".

Així i tot, Ariany en surt ben lliurat, ja que juntament amb Petra, Montuïri, Sant Joan, Sineu i Vilafranca som els que la rebem en millors condicions i els que tenim menys aturades de corrent.

També diu que les zones rurals són més vulnerables que les urbanes i les descàrregues de fenòmens meteorològics, són les causes principals de les aturades de corrent, al respecte, Miquel Pocoví, director general de GESA, diu que aquest problema es resoliria si les xarxes fossin subterrànies.

Agafant aquest últim punt de reflexió, i tenint en compte la gran quantitat de llamps que peguen al poble, no esta-

ria malament intentar a nivell de poble, que aquestes línees fossin subterrànies, a lo millor ens evitariem molts de trestorns.

Més ajudes de la CEE

La Comunitat Econòmica Europea, ha destinat 420 milions de ptes. en ajudes pel cultiu de cereals a les Balears.

Aquesta quantitat es canalitzarà a través del Ministeri d'Agricultura i el principal objectiu és compensar als agricultors els baixos preus que actualment regeixen al mercat europeu central, els cereals.

Balears, està dividida en tres zones essent la més important la que està integrada per Ariany entre altres pobles. A n'aquesta zona, els agricultors rebran 16.000 ptes. per hectàrea conrada.

Com veis, el camp de cada dia està més malament, però s'estan fent seriosos esforços perquè els agricultors no es sentin discriminats i estan rebent ajudes desde tots els estaments. Les ajudes són aquí, ara bé, no penseu que les mos duran a ca nostra; és necessari informar-se per saber lo que s'ha de fer per arribar a n'aquets doblers, i la millor informació, ja ho sabeu, a l'Ajuntament.

Guillem Frontera

I torna esser notícia, com no, en Guillem Frontera ja que el número 4 de l'exel.lent col·lecció "La Foradada" l'objectiu de la qual és "posar a l'abast del gran públic una sèrie d'obres de qualitat, escrites pels millors especialistes", no és més ni menys que la reedició de l'obra del nostre paísà "Imatge del Paradís".

Si afegim a n'això la bona acollida que ha tingut a nivell de lectors i de crítics la seva darrera novel·la "Un cor massa madur" i la feina fosca però efectiva al departament de cultura de l'ajuntament de Palma, hem de convenir que en Guillem està en un dels moments més interessants i trascendents de la seva carrera personal i artística.

Sia des d'aquí la nostra enhorabona.

I per aquesta vegada res més, crec que hi ha hagut una bona repassada a tot lo noticiable d'Ariany, tant de bo que cada dos mesos hi hagués tantes coses que contar, i més encara si són bones, esperem que així sia, i fins el pròxim número. ■

Biel Tovell

Aniversari de l'Estatut

El Parlament de les Illes Balears amb col·laboració de la Direcció Provincial d'Educació i Ciència ha convocat el concurs "L'Estatut d'Autonomia" dirigit a alumnes de 2º cicle de primària i EGB, FP, BUP, ESO BATX i AA OA.

Han participat mitjançant dues modalitats:

- Individual
- Per parelles

Els premis són material didàctic, jocs llibres, etc per la modalitat individual, i un viatge a qualsevulla de les illes de la nostra Comunitat per la modalitat de parelles.

Enguany hi ha participat 2.700 alumnes.

Tots els treballs presentats s'exposaran al locals de la Banca March a Manacor, on es farà entrega dels premis als guanyadors, el proper 11 de Març.

L'exposició romandrà oberta a partir del dia 11 de Març. ■

1994 és l'Any Internacional de la Família

L'Assamblea General de les Nacions Unides a la seva resolució 44/82 de desembre de 1989 proclamà l'any 1994 com a "Any Internacional de la Família".

La família és un nucli d'afectivitat, relacions i formació que, com a cèl·lula bàsica de la societat necessita del suport que aquesta mateixa xarxa social de la qual forma part li ha de conferir en justa correspondència.

La Conselleria de Governació que, a Balears, assumeix les competències en matèria de família i les executa a través de la Direcció General de Joventut, Menors i Família, ha dissenyat un ample programa d'actuacions per a l'any Internacional de la Família que, a Balears, es va inaugurar oficialment el passat 21 de febrer.

L'acte inaugural de l'Any Internacional de la Família se celebrà al Teatre Principal de Palma, la conferència inaugural va córrer a càrrec de l'escriptor Gonzalo Torrente Ballester.

Entre altres actuacions previstes per aquest motiu, la Conselleria de Governació ha organitzat una mostra de video-col·loquis, concursos de fotografia, redacció i dibuix, cicles de conferències a diverses localitats de Balears i, també, setmanes edita una publicació sobre família que surt cada sis setmanes i s'anomena "Anells". ■

Ariany, seu del Consell Regulador de la denominació d'origen de la "Sobrassada de Mallorca"

Jo no sé si el passat 16 de febrer, dimecres per més senyes, vareu veure el Diario de Mallorca, si va esser així, segurament més d'un fèreu lo mateix que jo, fragar-vos els ulls i tornar a llegir lo que a un racó de la primera pàgina deia en lletres grosses: "La sobrasada mallorquina tindrà su control de calidad en Ariany". Ni més ni pus.

Lògicament, em faltà temps per cercar pàgines interiors i arribar a la certificació de la notícia apareguda en primera pàgina, Ariany, havia sigut elegit com a seu per establir el Consell Regulador de la qualitat de la sobrassada de Mallorca.

Inmediatament, em vengueren al cap mil preguntes. Què era això?, Per què a Ariany?, Què suposaria per Ariany?, etc, etc.

Lo millor, era demanar informació i res millor que anar directament a la Conselleria d'Agricultura a on de forma molt amable, D. Pere Quetglas Llodrà, Cap del Servei del departament d'Indústria i Comercialització, em va rebre per donar-me tota classe d'informació.

- Per què no em fa una mica d'història de lo ocorrit fins ara?

Mira, a partir del 87, es va començar a parlar de fer modificacions i la reforma de la protecció agrícola comunitària és un fet a partir del 91. Precisament a n'aquesta reforma, s'ha donat especial èmfasi a les produccions alimentàries tradicionals i fruit d'aquestes actuacions, va esser la publicació d'un reglament comunitari el 14/7/92, relatiu a la protecció de producció d'indicacions geogràfiques i denominacions d'origen dels productes agrícoles i alimentaris que entraren en vigor el juliol de 1993.

Aquest reglament, té 2 tipus de protecció:

- Denominació d'origen.
- Indicacions geogràfiques.

Per nosaltres, el punt interessant, és el segon ja que el nom de Mallorca quedaria per sempre anomenat juntament amb el nom de sobrassada.

La política agrícola d'avui, és un reflex de la política agrícola comunitària del Mercat Únic i són les normes comunitàries les que regulen i dirigeixen lo

que convé fer i si volem estar dins el Mercat Comú, hem de seguir les seves normes.

El sector de fabricants de sobrassada, va tenir coneixement del reglament i varen començar a parlar de fer la denominació de zona protegida, per això, es va crear una comissió d'estudi per elaborar normes i regles que s'han de complir per poder posar l'etiqueta de Mallorca i aquestes regles, varen tenir com a conseqüència el decret del Govern Balear del 16/12/93 i l'Ordre del 9 de febrer de 1994, mitjançant el qual, es ratificava el reglament de la denominació específica "sobrassada de Mallorca" i el seu Consell Regulador.

- Què suposa aquest decret?

Per començar, dona unes normes de qualitat de lo que ha d'esser la sobrassada per poder estar etiquetada com a "sobrassada de Mallorca"; a n'aquest sentit, diu que els ingredients, són:

- Carn Magra: entre un 30 i un 60%
- Xulla: entre un 40 i un 70%
- Pebrebò: entre un 4 i un 7%
- Sal: entre un 1'8 i un 2'8%
- Espècies: pebre vermell, romaní, farigola i orenga.

- Queda totalment prohibit afegir-hi qualsevol substància colorant ja sia natural o artificial.

A part de tot això, s'haurà de superar unes anàlisis químiques i microbiològiques així com de catació, lo que donarà com a conseqüència, un producte de gran qualitat.

Baix aquestes condicions, únicament es podrà fer "sobrassada de Mallorca" a Mallorca, no vol dir que a fora no es pugui produir, però no es podrà dir de Mallorca, inclús tampoc vol dir que tota la sobrassada que es farà a Mallorca es pugui etiquetar amb aquesta denominació, ja que si no compleix les normes, no es podrà dir de Mallorca.

- Quan començarà a funcionar tot això?

El dia 18, ja es va reunir el consell regulador provisional a l'ajuntament d'Ariany, que és la seu amb la finalitat de seleccionar l'equip de Servei de Gestió

i Inspecció de la "Indicació Geogràfica protegida" i que actualment, ja comença a funcionar.

També ja s'ha tengut una reunió per començar a seleccionar tasques i ara s'han de prendre una sèrie d'actuacions (servei de gestió, inspecció, assessorament, etc); hem de donar a conèixer en què consisteix la Indicació Geogràfica Protegida, quines avantatges té i a què obliguen.

- Per què ha sigut elegit Ariany com a seu del Consell Regulador?

Hi ha una raó important i és que Ariany pertany a la comarca d'acció especial 5B i aquesta nominació pot suposar unes avantatges d'un caire econòmic en quant a subvencions; una acció d'aquest tipus, implica una acció de desenvolupament d'una zona rural i Ariany, està inclòs a n'aquesta zona.

Per altra part, està situat al Pla de Mallorca que és l'essència de la ruralia mallorquina i ha esta una zona en poc impacte del turisme suposant això, una conservació més important de la tradició de la ruralia mallorquina.

I per altra part, l'Ajuntament va oferir els seus locals perquè fossin seu d'aquest Consell Regulador i tenint en compte l'estabilitat de l'Ajuntament actual, juntament en les altres característiques ressenyades, ens varem decidir per posar la seu al vostre poble.

- Què pot suposar per Ariany?

Més que res, és una qüestió d'imatge ja que has de tenir en compte que es coneixerà el nom d'Ariany en un àmbit molt ample. Per començar, al Mercat Comú, ja apareixerà Ariany als registres com a seu de la "sobrassada de Mallorca"; els documents oficials circulen per tot Europa i sortirà publicat al Butlletí de la CEE; també s'ha de tenir en compte que a totes les fires on es participi, hi haurà fullets de propaganda i a n'aquests fullets es posarà la direcció de la seu del Consell Regulador.

Després, hi haurà una sèrie de beneficis indirectes degut a la quantitat de gent que passarà pel poble per lo que l'economia del poble, diguem bars,

benzineres, botigues, bancs, etc, es poden beneficiar.

No vull dir que s'instal·lin laboratoris a Ariany, ja que els laboratoris ja existeixen, ni que es creïn llocs de feina, ja que el Consell estarà format per especialistes, però donarà a conèixer el nom d'Ariany, endemés unit a un producte de gran qualitat.

- Quantes persones formaran aquest Consell Regulador?

Estarà format per un President nomenat pel Conseller d'Agricultura i Pesca a proposta del Consell regulador.

Un vice-president, també nomenat pel Conseller i a proposta del Consell regulador.

Sis vocals en representació del sector elaborador.

I dos vocals tècnics en coneixements especials damunt indústries càrniques nomenats pel Conseller d'Agricultura i Pesca.

- I ja per acabar, quan es preveu que surti la primera sobrassada etiquetada com a "Sobrassada de Mallorca"?

Es preveu que sia a principis de 1995 i cada sobrassada sortirà amb una eti-

queta i precinte del Consell Regulador enumerat i expedit per aquest.

I així queda exposat de què es tracta tot aquest assumpte que tan intrigats ens té als arianyers. A partir d'ara, no us heu d'estranyar si començau a veure moviment per l'Ajuntament i qualche estranger, ja que moltes visites o reunions que es duren a terme, s'hauran de fer al nostre poble.

I així fos, que de tant en tant, al llegir el diari tenguéssim una notícia tan favorable com aquesta referint-se al nostre poble. ■

Biel Tovell

Dues representants del Govern amb la Premsa Forana

El passat dia 25 de gener, les revistes que formam la Premsa Forana vàrem tenir un intercanvi d'impresions amb dues representants del Govern Balear, elles eren la Vicepresidenta, Rosa Estaràs; i la Consellera de Governació, Catalina Cirer.

El President de l'Associació, Carles Costa va fer la presentació de les conselleres, a continuació cada una d'elles va exposar les principals línies d'actuació de les seves respectives conselleries. La Conselleria de Governació està formada per dues direccions generals, que són la d'Interior i la de Joventut, mentres que vicepresidència té competències en associacionisme, comissió Interdepartamental de la Dona, Servei d'informació al ciutadà, assessorament a les Víctimes del Delicte, entre altres. ■

Societat

Dia 30 de gener ens va deixar l'amo en Joan Tugores Bauçà, tenia 73 anys i era casat.

Dia 5 de febrer ens va deixar en Joan Caldentey Ribot, tenia 49 anys i era casat

Descansin en pau.

Comunicat de gratitud

La Comunitat de religioses Franciscanes d'Ariany, ens ha fet arribar un comunicat per publicar-lo a n'aquesta revista:

"La Comunitat de Religioses Franciscanes vol expressar les més sinceres gràcies al poble d'Ariany, per la bona acollida que varen tenir les dues campanyes que es realitzaren en motiu de les festes de Nadal i Cap d'Any, per a la recollida d'aliments i roba usada per fer arribar a les persones més necessitades."

Per part nostra volem puntualitzar que si algú té roba usada, que no la tiri, que la faci arribar a ses Monges i elles, al mateix temps, la faran arribar allà on trobin més oportú. ■

Entrevista a na Bàrbara Rubí

A cada poble, hi ha unes quantes persones, normalment poques, que darrera cada una d'elles hi ha una petita història, normalment són persones que fan molta de feina a canvi de res, o millor dit a canvi d'alguna incomprensió, la feina que fan la fan sense alçar pols, cosa que avegades restin un poc oblidades de la gent, a lo millor no vos heu demanat mai, quan anau a missa i veis l'església ben neta i ben enramellada, a veure qui ha fet aquesta feina, o a lo millor quan anau a menjar coca per sa festa de sa Independència, no vos heu aturat a pensar qui deu haver preparat tots aquells plats, i fet trossos de ses coques, o sense anar més enfora la gent que reb "Sa Fulleta" i no viu a Ariany, no s'ha aturat mai a pensar qui les prepara i les du a c'as carter perque surtin d'Ariany, idò aquestes coses, entre altres les fa na Bàrbara Rubí, com és natural amb l'ajuda d'altres persones, però ella és sa que du es maneig davall davall i ho organitza tot, a ella l'hi hem volgut fer unes quantes preguntes, per donar a conèixer el que fa i el que pensa.

- Ara fa vint-i-cinc anys que va sortir "Sa Fulleta", com recordes aquest aconeximent?

Sí, "Sa Fulleta" va esser una idea de D. Mateu Amorós, els primers anys només era una fulla doblegada, i sa idea la va dur de Montuïri, sa primera que es va fer ja la vàrem espargir noltros, a n'aquelles hores la duguérem de casa en casa, na Maria nostra i jo, es primer número només es va fer per sa gent que vivia a Ariany, llavonces era més per contar ses coses de l'església, de tot lo que havia passat aquell any, d'es naixements, ses comunions,...

- I voltros l'espargieu?

Noltros l'espargíem per dins es poble, això va anar cresquent i la varen començar a enviar a fora, com que no feien pagar res, vàrem tenir molts de clients, a totes ses monges arianyeres l'enviàvem.

Per enviar-les, perque no ho fes tot una persona, ho varen dir a na Catalina Julià (Sandica), ella s'encuidava d'enviar-les a fora.

Per espargir-les a dins es poble es varen repartir els carrers entre un grup de gent i ells venien aquí a cercar-les i les espargien per ses cases, hi havia un bon grup que l'espargia, cadascú tenia un carrer.

- Però aquí, era es centre?

Sí, D. Mateu les mos duia i es grup que les espargia venia a cercar-les aquí. Aquest grup sempre eren es mateixos, era un grup fix, però quan tornaven

grans s'aturaven i en començaven uns altres.

- I es doblers per fer-la, d'on surtien?

Com que no cobraven res a ningú, es doblers per fer "Sa Fulleta" sortien de l'església, crec que li era feixuc, sobretot ets darrers anys que sa cosa ja havia augmentat molt.

- I quants d'exemplars es feien?

Exactament jo no ho sé, però lo que vos puc dir és que en donàvem una a cada casa. I si a una casa hi havia dues famílies en deixàvem dues. En aquell temps hi havia unes 410 famílies.

- Tu també t'encarregues, amb un grup més de dones, de sa llimpiesa de l'església, com va començar?

Primer no hi havia ningú a fer net, com que tenien escolà, es mateix escolà

s'encuidava de granar un poc, un temps no fregaven tant com ara, ni a ses cases ni a l'església.

Es darrer any que hi va haver D. Toni Rubí jo ja vaig anar a fregar.

- Quin capellà va esser que va organitzar tot això?

Això va esser D. Mateu, quan se va acostar sa Festa va dir que s'hauria de fer una llimpiesa i hauríem de mirar si venia gent, i sa cosa va començar així, es va formar un grupet per fer sa neteja. Vàrem començar a anar-hi na Margalida Colleta, na Magdalena de C'as Ferrer, en pau descans, i jo; sa mare de D. Mateu sempre va venir i ell també ajudava. Ses monges també sempre han vengut, quan eren moltes en venien dues i quan han estat poques una endemés de fer net elles sempre s'han cuidat de rentar sa roba de l'església, estovalles,...

- Actualment, quantes sou?

Ara hi anam cada dissabte i només som na Maria nostra, madò Maria de Sa Comuna, na Francisca Pont i Sor Francisca, sa superiora.

- I quant ve una festa grossa?

Bé, feim tres llimpieses grosses en tot l'any, una per Nadal, una per Pasco i sa més grossa per sa Festa, quan hem de fer aquestes llimpieses tenim un grup de dones que mos tenen dit que les avisem quant les hàgim de menester.

Na Bàrbara Rubí és tota una institució.

Però jo m'en record que sempre venien al.lots i mos anava molt bé, perquè les enviàvem a cercar qualque cosa, ara ja no en ve cap, és que llavonces pareixia que anar a fer net era una festa, ara si necessitam un barral de llixivet no tenim ningú per enviar a cercar-lo, una de noltros hi ha d'anar, però mos arreglam.

També vull dir que per sa Festa, s'Ajuntament mos paga totes ses flors que posam.

-Per fer tot això no cobrau res?

No, tot és gratuït, tothom que vol venir a ajudar a l'església pot venir però ja sap que no cobrarà res, sa llimpiesa no costa ni una pesseta a l'església.

-I per ses noces?

Per ses noces, si ses nuvies volen, també les enramellam, elles s'en cuiden de dur ses flors i noltros les enramellam sense cobrar res, però això només ho feim si elles ho volen, perquè n'hi ha que duen un enramellador extern. I ses flors van a cercar-les allà on elles volen.

-Un altra festa que te duu molt de trui és sa festa de sa Independència.

Sí, aquí hi ha un bon grup que m'ajuda, aquest és més entusiasta que el de l'església, hi ha un bon grup.

-I qué feis?

Sa nostra tasca és preparar tots ets plats de coca que es donen aquest dia, lo primer feim trossos de totes ses coques, preparam ets plats i mos cuidam de donar-la.

-Quants de plats soleu preparar?

Normalment en solem preparar unes mil raccions, sa solen fer unes 200 coques.

Ara es darrer any varen fer gelat i ensaïmada, però també férem es trossos i les donàrem es gelat i es troç d'ensaïmada.

-Aquest grup que t'ajuda, sempre és es mateix?

Sí, ses que varen començar es primer any encara segueixen.

-I que també no fas es xocolate per sa tercera edat?

Sí, es dissabte de Nadal feim es xocolate, i l'hem de fer es temps de ses Matines, quasi sempre som madò Maria de Sa Comuna i madò Antònia Forastera, tot es temps de ses Matines hem de remanar es xocolate perquè no s'aferri, ara amb sa ràdio al menos les podem sentir, perquè no hi podem anar mai.

-I quants de litros en feis?

Bé posam cinquanta litros de llet, més tot lo altre, es xocolate, es sucre,...

* * * * *

I això ha estat aquesta petita entrevista a na Bàrbara, ella no sa cansat de repetir-mos que ella tota sola no podria fer res, que si fa totes aquestes coses és perquè a darrera té un grup que li ajuda i com no també té una germana, na Maria, que fa es tot per tot per fer anar ses coses envant.

A lo millor molts de vosaltres trobareu que aquestes coses no tenen importància, perquè són coses petites, però el món està fet de petites coses.

Per la nostra part res més, només dir que trobàvem just mostrar aquest aspecte d'aquesta persona, ja que si ella no ho organitzàs i no hi posàs ses mans a vegades ses coses no estarien llestes a s'hora de fer-se, i en trobar-vos una persona així el mínim que podeu fer és dir-li gràcies.

Gràcies Bàrbara, i a n'es teu equip, per tot el que feis, i que Déu vos doni molts d'anys de salut per poder continuar. ■

Catalina Pont i Jaume Taberner.

Ariany temps enrera

D'esquerra a dreta i començant per la fila d'enderrera son:

1. Pep Mestre Darder (pollo)
- 2.- Pedro Ribot Vanrell (Sabater)
- 3.- Catalina Vanrrell (Sa Mestra Pou)
- 4.- Jaume Capó Darder (de Son Ribot)
- 5.- Guillem Genovard Bibbloni (Corona)
- 6.- Biel Moncadas Mayol (Moncadas)
- 7.- Antoni Socias Juan (de Rotana)
- 8.- Guillem Roig truyols (de Son Nivora)
- 9.- Pascual Ribot Riera (Cànaves)
- 10.- Pascual Ribot Costa (Cànaves)
- 11.- Gabriel Frontera Mestre (Tovell)
- 12.- Llorenç Julià Ribot (de Ca'n Melsion)
- 13.- Pep Genovard Mestre (de ses cases Noves)
- 14.- Pep Maimó Gomis (Compte)

15.- Tomeu Capó Zuzama (de Son Ribot), 16.- Llorenç Caldentey Frontera (Tovell), 17.- Melsion Riutort Zuzama (de Ca Na Teca) ■

Els passats dies 16 i 17 de gener tengueren lloc les festes de Sant Antoni a les que el fred i el mal temps varen acompanyar.

Com és costum les festes comencen el dissabte de Sant Antoni amb la revetla que enguany va contar amb vuit foguerons que encaletiren la vetlada i

que amb el seu caliu pogueren torrar sobrassada i botifarrons.

Ja el dia del Sant, no podia faltar la celebració de l'ofici, en el que el coro parroquial va contribuir a que fos de lo més solemne, a continuació tengué lloc la recollida de joies, que per cert va esser passada per aigua.

A les quatre de l'horabaixa començaren a la plaça major les beneïdes i desfilades de carroces, encara que només pogueren donar dues voltes en lloc de tres com és tradicional degut a que es va tornar posar a ploure i amb els paraigües estesos va començar la rifa de les joies i de la porcelleta. ■

Catalina Pont Julià

Primer Premi: "Ses feines d'un temps de sa Mancomunitat"

Segon Premi: "Sant Antoni vol aprendre punt mallorquí"

Tercer Premi: "S'Ermite de Sant Antoni"

Cançons fetes exclusivament per sa carrossa des punt mallorquí

Com veis Sant Antoni enguany, aquest grup ve a cantar-vos, Sant Antoni guardau-mos, que no sigui es darrer any.

Vos presentam nostra feina, d'aquest brodat mallorquí, treball senzill, però fi, es ganxet és sa nostra eina.

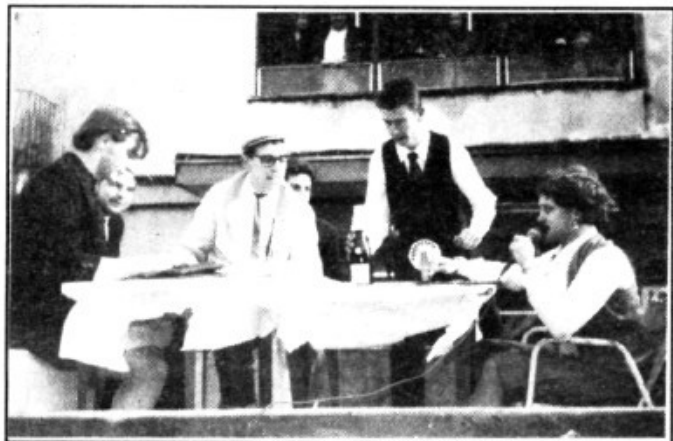
Madò Francisca Genera

Quart premi: "Els quintos de l'any 2011"

Quint Premi: "Es Fogoronet"

Sisè Premi, empatat amb el cinquè: "Es Bingo"

Setè Premi: "Es Quintos"

Premi especial comparsa: "S'estol de sa tercera edat"

Darrers dies

Si enguany s'havia de remarcar una cosa de les festes dels darrers dies, hauria de ser la gran quantitat d'actes organitzats, sa bulla ja va començar es Dijous Llarder, amb una rueta organitzada per es al.lots de s'escola, va transcórrer per es principals carrers del nostre poble. El mateix dijous, el vespre, i organitzat per ses dones que anaven a classe de punt mallorquí, hi va haver un sopar i ball de desfresses, la participació va ser molt nombrosa.

Però, sens cap dubte, el dia fort va esser el dissabte següent, en que hi havia dues festes organitzades, com cada any es Quintos organitzaren sa seva a Ca Ses Monges, i com ja també es costum l'associació de sa tercera edat va fer sa seva a n'es Local, cap de ses dues va ser lo lluida que hagués pogut esser.

Per els pròxims anys s'hauria de mirar d'organitzar sa cosa molt millor, i fer una sola festa o rua, però tots junts i no cada un estirant cap al seu lloc, sa cosa seria molt més vistosa. ■

Festa organitzada pels quintos, a ca ses Monges

Festa organitzada per sa tercera edat, a n'es Local

Crisi a s'Associació de sa Tercera Edat

Davant es darrers aconteixaments que han succeït dins s'Associació de sa tercera edat d'Ariany, m'he decidit fer una mica de crònica des fets, però al trobar-me davant tantes versions d'un mateix assumpte, m'he decantat per anar a veure als protagonistes des fets, per tenir una versió més directe, i que cada un d'ells exposàs es seu punt de vista i digués sa seva, per això aquí vos present ses seves versions i sa manera de veure ses coses.

Jaume Sansó Caldentey

- Vos heu dimitit com a secretari de s'Associació de sa tercera edat d'Ariany, quins motius hi ha darrera aquesta dimissió?

En primer lloc vull dir que jo ja he tornat un poc major i sa meua intenció era anar deixant tot això a poc a poc, però els aconteixaments han precipitat sa meua fuita.

Aquí va passar que en Joan Ferrer (de Sa Canova), i na Margalida Mestre (de C'as Ferrer), es feren socis de sa tercera edat, jo vaig veure que tenien ganes de fer feina i vaig pensar que a n'aquestes dues persones les haviem d'incorporar dins sa junta directiva.

Com que dia 8 de desembre haviem de fer s'assemblea, vaig anunciar que tots aquells que volguessin formar part de sa directiva es presentassin a sa convocatòria, i de fet ells dos s'hi presentaren, es vespre antes de s'assemblea tenguérem una reunió tots, i jo vaig plantejar aquest borrador de junta directiva:

President: Bernat Mestre
Vice-president: Joan Curient
Secretari: Jaume Sansó
Vice-secretari: Joan Ferrer
Tresorer: Rafel Marimon
Vice-tresorera: Margalida Mestre
Primer vocal: Joan Frontera
Segon vocal: Francisca Cànaves
Tercer vocal: Bel Mestre
Quart vocal: Antònia Mestre
Quint vocal: Miquel Rosselló

Però resultava que de vice-secretari antes hi estava en Joan Frontera i a n'es meu plantejament ho havia posat de primer vocal, però vull deixar clar que jo vaig plantejar això, però només com un borrador, aquí no hi havia res fet.

- Però l'amo en Joan Frontera, hi era a n'aquesta reunió?

Sí, ell hi era.

Continuant amb això, vaig pensar que es qui han d'anar davant de sa directiva, han de ser es qui tenguin "empuje", es qui tenguin ganes de fer feina.

Però va resultar que aquest vespre tots donaren sa conformitat, ningú va tenir res que dir, però això només era un borrador.

Llavors, es dia de sa missa, que era es dia de s'assemblea general, antes de dinar, jo com a secretari, vaig anunciar que hi havia una remodelació de sa junta directiva, i vaig llegir sa mateixa llista, es mateix borrador que es vespre abans les havia llegit a tots.

Jaume Sansó Caldentey

- Però per fer una remodelació, es pot fer d'aquesta manera, sense votar?

Bé, espera un poc, com te deia, jo a s'assemblea les vaig llegir així com quedava sa junta directiva remodelada, però només les vaig dir que això era un plantejament, i també les vaig dir "que si esteis conformes quedarà així, i si no ho tornarem desfer", però va resultar que ningú no va dir res.

I ara te vull contestar, si ells, allà m'haguessin dit que no esteien

conformes, jo ja m'havia enduit ses llistes per fer votar a sa gent, però com que ningú va dir res, jo vaig donar sa cosa per feta. I les vaig dir que si ho donaven per fet es dissabte pròxim mos reuniríem i jo ja ho tendria tot preparat, i se firmarien ses actes.

- Idò es trui, quan va començar?

Es dissabte 11 de desembre, jo vaig anar a sa reunió amb totes ses actes fetes, i quan les vaig presentar perque firmassin, en Joan Frontera me va dir que no hi estava d'acord, i que tot això no s'havia consultat, i aquí va començar tot, ell no va voler firmar, i jo quan vaig veure que això s'havia consultat dues vegades davant tothom i ningú havia dit res, i ara sortia això me vaig decidir a presentar sa dimissió.

Joan Frontera Mestre

- Dins sa tercera edat hi ha hagut un poc de trui, explicau-me com ha succeït tot això.

Va passar una cosa, vàrem tenir una reunió i jo vaig arribar un poquet tard, quan varen dir que hi havia una remodelació, com que jo no sabia res, jo tocava es sabrer-ho, en Jaume va anomenar com estava sa Directiva, i va dir que es President era en Bernat Mestre, es vice-president en Joan Curient, es secretari en Jaume Sansó, i llavors va dir que en Joan Ferrer seria es qui s'encuidaria des espectacles, però no va dir que fos es vice-secretari, i jo no vaig dir res, i sa cosa va continuar.

Llavors es dia des dinar varen tornar nombrar aquesta llista, i allà va dir que en Joan Ferrer seria es vice-secretari, i jo com que hi havia es vice-president de Palma, i perque es dinar anàs bé, no vaig dir res, vaig pensar que ja ho diria a Ariany i es dinar ho férem amb tranquil·litat.

Es dissabte que va venir davant vàrem tenir una reunió i en Jaume va nombrar així com havia quedat sa directiva llegint una altra vegada sa llista, quan va esser a n'es vice-president va anomenar a n'en Joan Ferrer, i a jo

m'havia posat de primer vocal, vaig intervenir dient que jo no havia presentat sa dimissió, i que ell, en Jaume, no era es qui per fer una remodelació totsol, endemés jo som un dels fundadors i es quart d'associació.

Jo sense sebre que en Joan Ferrer fos soci, ell fa una llista de remodelació, jo no hi estic conforme, vaig demanar a n'es altres de sa Directiva si les havia consultat i tots me varen dir que no.

- Com trobau que s'havia d'haver fet?

S'havia d'haver fet així com mana sa llei, sa llei és massa clara, sa llei diu que un sa doni de baixa, que presenti sa dimissió, l'ha de presentar a sa directiva, i l'admeten o no, si no l'admeten hi ha d'estar fins que acabi es mandat, i antes de prendre qualsevol acord hi ha d'haver un acord de sa Junta, sempre que hi estiguin conformes, hi ha d'haver tres quartes parts que hi estiguin conformes, si no no es pot fer res.

Joan Frontera Mestre

- Ara ses coses, com estan?

Jo no he entregat sa dimissió, jo som es vice-secretari, ja veurem com acabarà.

Endemés sa Junta dura 4 anys, l'any passat férem una Junta General i vàrem renovar per 4 anys, això era l'any passat.

- Idò enguany no tocava?

No, encara hi faltaven 3 anys més.

Llavors sa llei diu que no n'hi podrà haver cap de sa junta que tengui menys de 65 anys, jo quan va entrar en Joan Curiel, no vaig dir res, però ara

que m'han tocat a jo he volgut dir lo que pensava.

Es president de Palma un tal Fernández, una vegada me va dir *"mientras vosotros podais estar en la Directiva teneis que estar vosotros los viejos, no jóvenes, los viejos, hay que resistir"*, i ara en volen posar a n'es meu lloc.

Ara hem de tenir una altre reunió i no sé com acabarem, en Jaume ha dimittit i no sé com acabarà, jo encara som es vice-secretari.

I tú me diràs com és que te sab tan de greu, a jo no m'en sab, lo que me sab greu es no sabre ses coses, ja que som es més vell, només per s'edat trob que m'han de respectar un poc.

Bernat Mestre Costa

- Com a President, quines raons hi veis que l'amo en Jaume hagi dimittit?

En principi, crec que va esser per sa discussió que varen tenir ell i en Joan

Frontera, però també hi ha influït s'estat de salut de sa seva dona.

- I ara, com està sa cosa?

Jo totd'una no li volia acceptar sa dimissió, però ell va insistir, i li vaig acceptar amb sa condició de que ell quedàs com a secretari honorífic i mos ajudarà en tot lo que podrà, només és que no vol presidir, per por a un altre enfrontament.

Bernat Mestre Costa

Com podeu veure ses postures estan enfrontades, aquí hi ha ses versions, lo que han dit cada un d'ells, no vull entrar a analitzar-les perque seria una tasca que no vull fer, però no hem vull privar de dir unes quantes coses damunt aquest fet, sense entrar a analitzar ses declaracions, ni fer de jutge d'aquest cas.

En primer lloc vull manifestar que aquest fet m'ha causat una impressió de rebuig, perque dins un poble com es nostre, aquestes coses no solen esser gens bones, aquests enfrontaments no duen res de bo, ni a nivell de ses persones implicades, ni a nivell de s'associació de sa tercera edat.

Pareix esser que és una utopia fer tornar ses coses enrera, i cobrar sa normalitat dins aquesta associació, però podeu estar segurs que amb aquestes actituds no feis cap favor perque aquest col·lectiu vagi endavant, lo primer que s'ha de tenir en compte i ben clar quan un forma part d'aquests tipus d'associacions, és si realment vol fer feina perque sa cosa vagi bé, si un vol fer feina lo que menys importa és es càrrec que un ostenti.

L'amo en Jaume ha dimittit, amb aquesta dimissió, heu de pensar que vos ha fuit una persona que fins ara havia fet molta de feina, segurament sa cosa es coneixerà. També heu de pensar una altra cosa que si deixau allargar massa això pot esser s'acabament d'aquesta associació, aquest assumpte, baix es meu punt de vista, l'haurieu de tallar millor avui que demà, sa manera de fer-ho l'heu de cercar vosaltres, o arribar a un consens, o una elecció de junta nova començant de zero, o pot passar per altres solucions, lo que està clar, és que si sa cosa no s'atura prest, a lo millor ja no hi haurà remei. ■

Jaume Taberner Ribot.

Aniversari de l'Estatut d'Autonomia

Segona dècada, any 1

Recordareu que l'any passat, per aquestes mateixes dades celebrarem els primers deu anys de l'aprovació de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears. Els actes que es dugueren a terme els mesos següents -record la magna exposició fotogràfica que ens va permetre albirar amb la mirada el llarg camí que ens havia portat de la incerta esperança a una joiosa realitat- no tenia només l'esperit festiu d'una fita repetida any rera any, sino la satisfacció més tranquil·la que acompanya sempre a tota majoria d'edat.

En aquells moments, com ara mateix, ja vaig tenir un especial record per a la "Part Forana" i el seu indiscutible paper assumit en el progressiu assentament del nostre autogovern. Un paper que mai no ha tengut res de folklòric ni cosmètic, ni ha estat tampoc un simple adorn terminològic a l'hora de recer car els autèntics símbols d'una comunitat de la qual el Parlament que presideix vol esser el seu primer valador.

L'aportació forana, donç, no pot esser qüestionada ni menyspreada a l'hora de valorar el significat de l'autogovern. I dins el conjunt d'aquesta aportació el reviu d'un poble sobirà que es va retrobant poc a poc, la tasca constant de les revistes foranes per ventura no està essent reconeguda en l'autèntica dimensió que la seva importància mereix.

Perquè important -i molt- és la nostra missió de normalització lingüística, essent com sou intermediaris privilegiats entre un poble que respira molt aprop de vosaltres i un bagatge cultural que només amb l'ajud d'aquesta tasca diària i constant podrà esser assolit per un poble amb fam de saber què és, d'on ve i quines són les seves vertaderes senyes d'identitat. Aquesta lluita sorda en favor d'una normalització efectiva és un tret comú a un col·lectiu de publicacions que amb el seu esforç no fa més que enaltir una expiració que tot el poble té i que l'autogovern ha posat més a l'abast: el dret a emprar la seva llengua sense complexos.

Els que formam part de l'òrgan de representació sobirana del poble de les Illes Balears participam també d'aquest anhel per dotar als nostres ciutadans de les eines precises que ens ajudaran a recuperar el perfil diferenciador que ens és propi. Ja sé -i comprenc- que a molts els agradaria que aquest procés fou més ràpid, però no és senzill estructurar de bell nou una convivència harmònica i acceptable per a tots. Molts d'anys -massa- d'inèrcia com a poble pesen a l'hora de bastir un nou març de futur. El camí però ja està fet, i les seves ginyes ens mostren per on hem d'anar i el pas que ens convé dur, malgrat els resultats no siguin, tot d'una, tan espectaculars com voldríem i és que si es pretén combinar sense traumes les legítimes aspiracions i el respecte a unes regles del joc institucional que tots hem promés guardar, es necessita acompanyar tot impuls amb una adient dossi de paciència.

El Parlament de les Illes Balears no va, doncs, una passa per darrera del poble balear. És conscient que és un òrgan representatiu amb un nivell de legitimació democràtica impensable fa només onze anys. Una entitat oberta a les vivències de la política de cada dia, la que ens afecta més directament a tots i damunt la qual són majors les possibilitats d'actuar del ciutadà illenc.

Com a President del Parlament de les Illes Balears jo vos demanaria, doncs, paciència i confiança, amb la tranquil·litat que suposa saber cert que el camí iniciat -prudent i reflexiu- no s'aturarà fins arribar a la fita màxima. Avançarem a poc a poc i amb bona lletra dins aquest apassionat procés que ens permetrà suportar crisis, abatiment i dubtes, tot sabent que l'objectiu és una meta de maduresa com a poble, com a comunitat adulta que porta dins les seves mans les regles del seu destí comú.

I a vosaltres, periodistes forans, vos deman que ens ajudeu a dur endavant aquesta tasca. Que empreu els mecanismes que vos acosten a un poble del qual sou legítims portaveus, per tal de predicar amb tot el rigor els trets del nostre autogovern, quan ja queden molt lluny aquells primers dies d'incertesa i una mica de por, quan tot estava per fer i només una confiança sense límits ens impulsava a exercir de representants il·lusionats d'un poble que havia decidit tornar a ésser ell mateix.

Sé positivament que podem comptar amb vosaltres. I vos vull donar les més sinceres gràcies en nom de tots els membres del Parlament de les Illes Balears. Ells -nosaltres- saben perfectament que cap esforç en favor de la recuperació de la nostra identitat mai no tindrà valor si no arriba de bon de ver al cor d'un poble que vosaltres teniu el privilegi de conèixer millor que ningú. ■

Cristòfol Soler i Cladera
President del Parlament de les Illes Balears

Salutació del president de la Comunitat Autònoma amb motiu de la commemoració del Dia de les Illes Balears

UN FUTUR SEGUR

Els pròxims dies 5 i 6 de març els ciutadans de les Illes Balears commemorem els onze anys d'autogovern, onze anys que signifiquen el retrobament amb la nostra història, la recuperació de la nostra personalitat i l'enfortiment de la nostra identitat com a poble. Un poble balear que, al llarg d'aquests onze anys, ha esbrinat el camí cap a un futur segur.

Crec que ara és el moment de reconèixer que, encara que els ciutadans d'aquestes illes són poc renouers, hem aprofundit el sentiment de país ferm i solidari amb un respecte escrupulós a la riquesa de cada illa i de cada comarca. Una diversitat que és a l'hora el nostre tresor més apreciat.

Però el futur no es presenta gaire fàcil. Estam incardinats com a poble en la societat europea, molt competitiva, que ens exigirà un esforç continuat, un esperit obert, una imaginació creativa i, sobretot, una feina exigent. I aquest programa de futur s'ha de fonamentar en l'inconformisme respecte del passat: la societat balear mai no s'ha de sentir satisfeta només pel fet d'esser l'única comunitat situada per damunt de la mitjana europea en creació de riquesa, o de tenir les majors cotes de benestar i qualitat de vida o d'esser la capdavantera en la reforma de les estructures productives. La feina no està acabada. Hem de millorar les condicions de vida per a tots els ciutadans, hem de pensar en els més desfavorits, en els que no tenen feina, en els minusvàlids, en els marginats, en els nins i els vells... La nostra consciència ha d'estar sempre oberta a la solidaritat perquè volem que la qualitat de vida arribi a tothom.

Amb aquest esperit, amb aquest programa de futur, jo vos convit a participar en els actes commemoratius del Dia de les Illes Balears. Perquè som un poble que sap valorar la recuperació de les senyes que marquen la seva identitat, però, per damunt de tot, sap que la solidaritat ha de marcar el rumb de futur.

Gabriel Cañellas Fons

**Comunitat Autònoma
de les
Illes Balears**

**Consell Insular
de Mallorca**

Dia de les Illes Balears **Mallorca, dies 5 i 6 de març de 1994**

Dia 5 de març

10'00 h. Diada esportiva de Futbol, Bàsquet, Mini-voleibol, Tir de Fona, Handbol, Petanca, Atletisme, Escacs, Tennis, tennis de taula, Gimnàstica, Rugbi-Cole, Patinatge Artístic i Bàsquet de super-Veterans, en el poliesportiu "Prínceps de España".

11'00 h. Lliuraments de premis de redacció "La meua Comunitat Autònoma" en el Consell Insular de Mallorca.

12'30 h. Lliurament de premis de la Diada Esportiva en el poliesportiu "Prínceps de España".

21'30 h. Espectacle de ballet clàssic a càrrec del Ballet de Cambra del Conservatori de Música i Dansa de les Illes Balears i de l'Orquestra Simfònica de Balears "Ciutat de Palma" en el Teatre Principal de Palma.

Dia 6 de març

10'30 h. Missa solemne presidida per l'Excm. i Rvdm. Sr. Bisbe de Mallorca a la Santa Església Catedral Basílica amb la participació de la Capella Mallorquina.

12'30 h. Acte institucional i lliurament de les Medalles d'Or de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears a les cases de Balears a l'Exterior en el Consell Insular de Mallorca.

"Sa Fulleta" dins sa cuina

Per es temps de sa Quaresma

Canelons d'espínacs

Ingredients:

- Canelons
- 1 Kg. d'espínacs
- 2 ous
- 100 grams de tonyina (atún) amb oli
- 1 ceba

Preparació:

Una vegada haver rentat es espínacs, bullirem ses fulles amb molt poca aigua, i les posarem un poc de sal. Quan estiguin bullides les colarem ben colades, i les hem d'estrènyer per treurer-les tota s'aigua que tenguin, després les picarem.

Dins una olla amb un poc d'oli sofregirem sa ceba ben picada, la llevarem des foc quan comenci a tornar d'orada. Hi afegirem ets ous bullits i picats, sa tonyina feta a bocinets i es espínacs que abans ja haurem preparats, a tot això ho posarem una altre vegada a n'es foc, això hi estarà uns minuts i després ho llevarem des foc.

Posarem una cuarada d'això dins cada caneló i després els enrollarem.

Apart, farem una salsa bechamel, amb un poc d'aquesta salsa taparem el cul d'una font resistent al forn, hi col·locarem es canelons dedins sense estrènyer-los i hi posarem per damunt la bechamel que ens hagi sobrat. Després hi tirarem un poc de formatge ratllat i ho posarem dins es forn a gratinar.

Per fer la salsa bechamel hi posarem 50 grams de mantequilla, 2 cuarades de farina, 3/4 de litre de llet, sal, nou moscada, 50 grams de formatge ratllat.

Bacallà amb panses

Ingredients:

- bacallà
- ceba
- vi blanc
- panses
- ou bullit

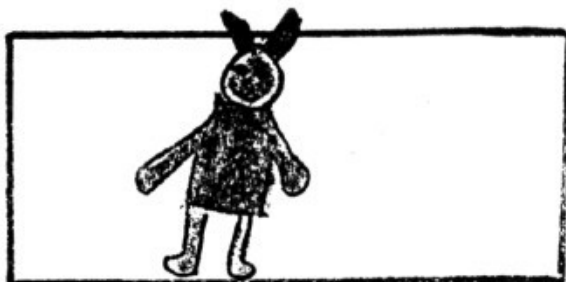
Preparació:

Desalarem el bacallà, posant-lo en remull durant 24 hores, després de colar-lo, l'enfarinolarem i el sofregirem amb oli ben calent, i anirem col·locant-lo dins una olla amb la pell per amunt, amb el mateix oli farem un sofrit de ceba i tomàtiga, hi afegirem un poc de vi blanc i ho deixarem a n'es foc durant uns 10 minuts. Mentres es sofrit està a n'es foc, posarem ses panses dins s'olla que hi havíem posat es bacallà, després col·locarem sa salsa per damunt es bacallà i de ses panses i ho posarem tot a n'es foc durant 20 minuts, abans de llevar-lo des foc hi tirarem per damunt, fet a bocinets, s'ou que abans ja havíem bullit. ■

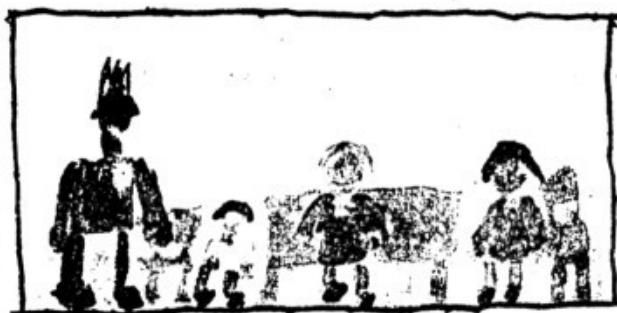
Els alumnes de 1er, 2on, i 3 er,
radolins hem après a fer.

Noi Maria la mestra dels petits
els ensenya a pintar amb els dits

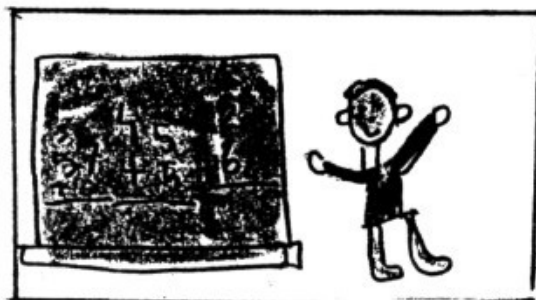

El polissó den Toni
a vegades s' enfada com un dinor

En Toni de religió
Cada dijous ens fa un sermó

El nostre mestre de gimnàstica, Biel
ens fa córrer fins arribar al cel

El matemàtic den Riquel
patina com si li haqués gel

En Pere, el nostre director
fa feina amb l' ordinador

En Jaume ens fa parlar en anglès
amb ell molt ben après

Test cultural

Inevitablement, ens hem de fer ressò, a n'aquest apartat, del passat número especial amb motiu del XXV aniversari d'aquesta publicació, per tant, les preguntes seran damunt col.laboracions o articles apareguts al darrer número.

1.- Anem per la primera. Com vares poder comprovar, la portada era prou innovadora i fou realitzada per un jove pintor mallorquí. Ens sabries dir el seu nom?

- Pep Coll
- José Guerrero
- Marià Mayol
- Tòfol Sastre

2.- Vàrem intentar que les col.laboracions fóssin quantioses i qualitatives, cosa que crec es va aconseguir, però sabries dir quantes de firmes apareixien a n'aquest número especial?

- 25
- 48
- 32
- 15

3.- Entre aquestes col.laboracions, va haver-n'hi dues de representants del Govern Balear actual, que també varen voler unir-se a la nostra festa, un d'ells, fou la Consellera de Governació, Catalina Cirer, ens sabries dir l'altre?

- Rosa Estaràs
- Joan Flaquer
- Gabriel Cañellas
- Jaume Matas

4.- Tampoc podien faltar-hi firmes de reconegut prestigi literari com el nostre paísà Guillem Frontera. En sabries dir un altre?

- Gabriel Janer Manila
- Baltasar Pòrcel
- Miquel Àngel Riera
- Llorenç Capellà

5.- I ja per acabar, una de les col.laboracions més comentada, fou la dedicada a la prehistòria d'Arianý. Sabs de qui era?

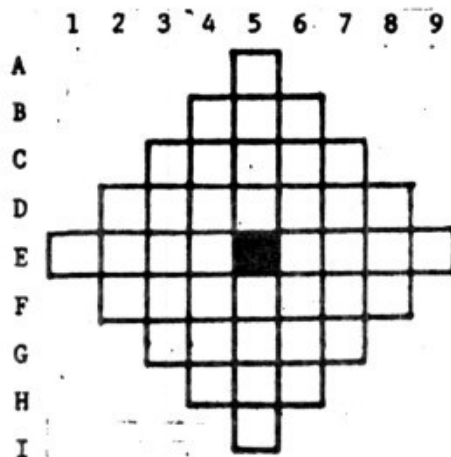
- G. Rosselló Bordoy
- J. Mascaró Pasarius
- B. Enseñat Estrany
- G. Llompart Moragues

Lletres creuades

Horizontals: a) Símbol químic del sofre. b) Recipient destinat a contenir un líquid. c) Xicot, noi. d) Oceà situat

entre Amèrica i Oceania. e) Jugador brasiler de futbol. President d'un monestir o col·legi escolàstic. f) Conjunt de serveis que tenen per objecte la conservació i restauració de la salut pública o d'una comunitat. g) Que caça rates. h) Acció de resar. i) A les matrícules de Madrid.

Verticals: 1) La tercera de l'abecedari. 2) Cadascun dels moviments que fa l'home quan camina, alçant i avançant un peu fins a tornar-lo a posar en terra. 3) Esclafar. 4) Inocular una vacuna. 5) Que posseeix la ciència; que té ciència, coneixements molts vastos. Adverbi llatí que té per significat també o igualment. 6) Plat molt planer de metall, per portar dolços o licors (Pl.) 7) Beure un glopet; xuclar suament. 8) Moix en anglès. 9) Consonant.

Lletres barrejades

D'enmig de tot aquest embolic de lletres, intenta trobar el nom de 10 animals de ploma voladors.

B R O S S I N Y O L
U C F V M O T D A S
S R U P I T R R D A
Q L O C F R E O A F
U R C X U N U T S A
E M J K R I G A D L
R T C E G A I H Z C
E S D U H T R U P O
T A G E B R O C A S
C U Y T R E X D F O

Pensaments

- A vegades, millor que combatre una desgràcia, és provar d'esser feliç dins d'ella, acceptant-la, si és pot...

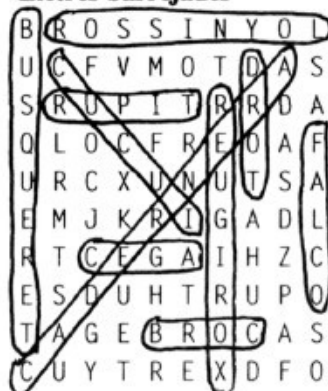
(Maurice Maeterlink)

Solucions als passatemps

Test cultural

- 1.- José Guerrero
- 2.- 32
- 3.- Jaume Matas
- 4.- Gabriel Janer Manila
- 5.- B. Enseñat Estrany

Lletres barrejades

Lletres creuades

Horizontals: a) S. b) Vas. c) Xaval. d) Pacífic. e) Cafú. Abat. f) Sanitat. g) Rater. h) Res. i) M.

Verticals: 1) C. 2) Pas. 3) Xafar. 4) Vacunar. 5) Savi. Item. 6) Sabates. 7) Libar. 8) Cat. 9) T.

- L'amor i la veritat estan tan units, que són com les dues cares d'una mateixa moneda.

(Mahatma Gandhi)

- Lo millor, és sempre superable.

(Imanol Arias)

- El no creure en alguna cosa, no em dona dret a profanar-la.

(Albert Camus)

- Si vols viure una gran vida, cerca't una gran causa.

(Elia Kazan)

Refranyer popular

- Gener amarat, mig any assegurat.
- Pel gener, tanca la porta i encén el braser.

- Per la lluna plena del gener, talla la fusta el bon fuster.

- Sol de febrer, mai dura un dia sencer.

- Febrer curt, pitjor que turc.

- La casa ben governada, pel febrer fa escabexxada. ■

Biel Tovell.

Inaugurada la nova seu de la Mancomunitat Pla de Mallorca

El passat 4 de febrer es va inaugurar la nova seu de la Mancomunitat a Petra, aquesta seu està situada en el casal anomenat Ca'n Maimó, al carrer Hospital. Aquest edifici fou comprat per la Mancomunitat a finals de 1992 per el preu de 30 milions de pessetes, la remodelació de les tres plantes de l'edifici ha estat realitzada respectant la seva estructura bàsica i el seu caràcter de residència noble dins un estil mallorquí, en quant a la part arquitectònica s'ha aconseguit un gran encert amb aquesta restauració, no es pot dir el mateix amb el mobiliari emprat per aquest edifici.

La primera planta conserva per complet el primitiu enrajolat de rajoles de fang, igualment que l'escala, s'ha de destacar l'impressionant arc central de marès. El pati i la cuina s'han deixat igual a l'espera d'una restauració posterior. A la planta baixa hi haurà els serveis d'atenció al públic, administració, l'àrea de promoció econòmica, la gerència d'urbanisme, educació d'adults i secretaria; la primera planta està destinada a la sala de plens, saló de reunions i presidència, dins el saló de plens hi figuren els catorze escuts del poble que conformen la Mancomunitat. En el segon pis queda una gran sala que podrà ésser utilitzada segons les necessitats que es tinguin al llarg del temps.

A la inauguració hi assistiren el President del Consell Insular, la Consellera de Governació, Catalina Cirer, el Conseller d'Economia, Jaume Matas; i el de Indústria, Tòfol Triay; endemés hi havia 12 batles dels 14 municipis que integren la Mancomunitat i també el President de la Mancomunitat del Raiguer. L'acte va consistir amb uns parlaments de n'Antoni Pascual, President de la Mancomunitat, Joan Verger, President del Consell, i Catalina Cirer, consellera de Governació. Després hi va haver un refresc per els assistents. ■

Jaume Taberner Ribot.

Ca'n Maimó, de casal senyorial a seu administrativa

Unes notes històriques d'aquesta casa

L'adquisició de la casa coneguda avui amb la denominació de Ca'n Tano, identificada en els seus inicis, a començaments de segle, amb el nom de Ca'n Maimó, ha donat de nou actualitat a un edifici que ja ressaltava per les seves proporcions, alguns dels seus elements arquitectònics i la seva ubicació. al mateix temps, el fet ha servit per rescatar dels passats i de la llegenda a l'home que el va aixecar, Joan Calvó Riutort, el senyor Maimó, que va saber dibuixar el seu perfil públic entre l'aventura i la llegenda, entre Mallorca i Argentina.

Joan Calvó Riutort va morir a la seva casa del carrer Hospital l'any 1921, les seves característiques personals i el fet de que es morís sense fills fan difícil saber quanta realitat i quanta ficció hi ha a la seva biografia. Les primeres dades personals es presten a això i no estan exentes de certa llegenda negra.

Es sab que Joan Calvó Riutort va partir cap a Amèrica entre 1860 i 1870, encara molt jove.

Es va instal·lar a Bons Aires i allà desenvolupar el seu ofici de fuster de manera molt productiva. Algunes fonts indiquen que a Argentina es va casar amb una dona rica, així i tot, lo cert es que va tornar a Petra l'any 1891 ò 1892, amb una fortuna feta, fadrí o viudo es va casar amb Francisca Ribot, una filla del mestre Cordat.

Al no tenir fills, Joan Calvó va heretar en benefici dels seus cinc nebots, la criada i el cotxer. La casa de Ca'n Maimó va correspondre a Isabel Llinàs Calvó, la qual després la va deixar en herència a Magdalena Gelabert Llinàs, la propietària que ara l'ha venuda a la Mancomunitat. ■

Notes recollides d'un reportage que va fer en Llorenç Riera publicat al Diario de Mallorca.

La Mancomunitat edita una revista

Baix el nom de **Revista de la Mancomunitat Pla de Mallorca**, ha sortit al carrer una revista d'aquesta institució, amb un total de 12 pàgines. El president de la Mancomunitat fa una salutació i un poc d'història de lo que és aquesta entitat, explica el fins per els quals es va crear i els objectius més immediats.

Hi ha un article, que baix el títol de La financiació de les Mancomunitats, fa una exposició de les diferents maneres de on es treuen els doblers.

La major part de la revista està dedicada als diferents departaments que la conformen, el departament de **Serveis Socials d'atenció primària** presente diversos articles entre els quals cal ressaltar, *Barres arquitectòniques a l'entorn urbà*, *Anàlisi del consum de drogues a la Mancomunitat*, *Serveis pel col·lectiu de la gent gran*, *"Treball amb suport"*; el departament de **Promoció econòmica** parla de *Es Pla de Mallorca*, *objectiu 5B*, i *del curs de treballadors ornamentals de jardineria*, el departament d'**Educació d'adults**, té l'article de *Centre d'educació d'adults "Francesc de Borja Moll"*, el **Tècnic en Patrimoni** parla de *les activitats per recuperar el patrimoni arqueològic de la Mancomunitat del Pla de Mallorca*. ■

Jaume Taberner Ribot.

L'Escolania de Lluc i el seu tarannà

Dos mots d'història

De tots és ben conegut el tarannà especial dels al.lots blaus de Lluc. Sens cap dubte l'Escolania de Lluc és una de les institucions més antigues de Mallorca. Les referències històriques de què avui disposam ens fan saltar al s.XV. Gràcies a aquestes dades ens assabentam que un minyó de Lluc, en Pere Garí, el 1485 arribà a ser prevere, després d'haver estudiat al Santuari.

Entrats en el s. XVI són abundants les notícies sobre l'ensenyament musical i literari rebut pels escolans de Lluc, a qui amb el pas del temps, el nostre poble els anomenà blauets per les característiques del seu vestit: blau i blanc.

Personatges il.lustres com Llorenç Riber i altres anaren forjant la seva personalitat i el seu tarannà culte i religiós a l'Escolania. Durant molts d'anys, també en el dia d'avui, el Santuari de Lluc ha estat una fita que ha enlluernat molts d'homes i dones que han estimat i continuen estimant la nostra cultura, la nostra fe i el nostre ser com a poble mallorquí.

L'escolania i el cant

Al segle XVI ja trobam indicis dels primers escolanets de Lluc. Però fou el 1531 quan el Papa Climent VII atorgà una butlla en el qual aprovava uns estatuts que redactà el Prior Vaquer a on s'establí els "al.lots blaus" perquè com es feia a Montserrat, cantassin misa a Nostra Senyora de Lluc.

Aquests minyons foren educats en un aprenentatge musical tal que posteriorment, alguns d'ells esdevingueren veritablement homes importants en el camp de la música.

A l'Escolania la música, des de sempre, ha estat la senyera que ha onejat amb més força i ha esdevingut el tret que ha caracteritzat els nins de Lluc, atès que la tasca més important dels blauets de Lluc és la de cantar a la

Mare de Déu en nom de tot el poble de Mallorca.

També avui, els nins blaus, dues vegades cada dia, una al matí i l'altra a l'horabaixa, s'afanyen per harmonitzar i elevar les seves veus cap al cel per pregar per a tots els homes de bona voluntat.

A aquesta Santa Casa arriben pelegrins de totes les contrades del món per veure i sentir els al.lots blaus de Lluc. De vegades, alguns d'ells, després d'escoltar les seves veus angelicals queden bocabadats i se'n marevellen.

Un dels jorns que el cant dels blauets té més força és el dia de matines. El nostre il.lustre Llorenç Riber, ja esmentat anteriorment, en la seva obra "La minyonia d'un infant orat" ens diu: "Les matines de Lluc són famoses per tot Mallorca. Cantades per les veus blanques dels escolans, tenen un infantivol encís que no desdii gens ni de la nit ni del misteri". Tanmateix el Nadal de Lluc té un especial significació. Les veus timbrades i brillants de la sibil·la i de l'àngel fan que tot l'ambient resti en una pau serena i sincera. Seguint Mossèn Riber: "Avui si que ens cal vetlar fins a mitjanit. Hem d'esperar que davallí la Rosada del cel i que pugí el Fruit de la terra. Hem d'esperar el càntic dels àngels i la meravella dels pastors. I tot això s'acompleix en punt de la mitjanit."

L'Escolania de Lluc al llarg dels quasi cinc cents anys de la seva història, s'ha esmerat a educar musicalment els blauets. Així doncs, no s'ha de trobar gens estrany que dels al.lots blaus de Lluc, que tant s'han afanyat en l'estudi i el cant coral, després de deixar el Santuari corrin el bell camí de la música. Són molts els músics que començaren a cantar i a entonar les primeres notes musicals al costat de la Moreneta. I avui, llueixen el color blau i blanc dels seus vestits en el seu cor i en els seus llavis, entonant himnes d'accions de gràcies per totes les contrades del món. Són molts els antics blauets que tenen una responsabilitat en el cant

de la direcció coral, direcció orquestral, professors de música i instruments, etc. Lluc i l'Escolania, a més a més de ser la font on el poble mallorquí ha abeurat la seva espiritualitat religiosa i la seva identitat com a poble, possibilita una acurada educació musical, sense oblidar l'educació humanista pròpia de cada escola confessional.

L'escolania avui

El col·legi "Escolania de Lluc" està format per 52 al.lots d'entre 8-14 anys d'edat de diversos indrets de l'illa. A l'escola de Lluc es continua treballant per formar i educar els homes del demà. Homes que estimin la nostra llengua, cultura, religió, tradicions, etc, en definitiva, el nostre tarannà com a poble.

En aquesta institució, que sens dubte és la més antiga de Mallorca, no fa gaire celebrarem els cents anys de l'ensenyament secundari, no cal dir que la llengua vehicular és el català. Durant molts d'anys l'Escolania fou pionera en l'ensenyament en català, fins a tal punt que influí fortament a la resta de les escoles de Mallorca. Avui, moltes d'escoles de l'illa, no totes malauradament, fan tot l'aprenentatge o part d'ell en català.

Els blauets no sols estimen la nostra llengua, sinó que la volen aprendre a escriure-la i parlar-la bé. Es curiós veure com entre ells es corregeixen els barbarismes i les paraules mal emprades.

L'Escolania en el decurs de la seva història ha passat per diverses èpoques. En algunes ocasions ha viscut un moment d'una gran bonança, són les èpoques de les grans llums, mentre que altres moments han estat de gran desencant, però mai no s'ha perdut la confiança i l'esperança amb qui és el model de la perfecta cristiana: la Mare de Déu, a ella li cantem i preguem cada dia els nins blaus de Lluc.

Actualment l'edifici de l'Escolania està en un període de remodelació de la seva infraestructura per tal de donar

millor qualitat a la tasca educativa. Les velles instal·lacions han estat destruïdes per tal d'edificar unes de noves que ofereixin un millor rendiment escolar tan a nivell acadèmic com a nivell musical.

Esperam que ben prest puguem estrenar el nou edifici dedicat exclusivament a l'Escolania. Entre d'altres es destinaran espais per habitar un gimnàs, sala d'activitats del temps lliure, una aula d'idiomes, aula d'informàtica, laboratori, aules de música insonoritzades per a l'estudi d'algun instrument. Actualment a l'Escolania es poden estudiar: violí, piano i flauta travassera. No faltaran com és de suposar les aules

destinades a classes de la formació acadèmica. En un futur no tan immediat es durà a terme una segona fase de la nova modelació i es construirà els nous dormitoris en els quals cada dos o tres nins disposaran de la seva cambra dormitori, afavorint així la intimitat entre els blauets.

Altres novetats que cal esmentar són els nous professionals que s'han incorporat a l'equip que treballa directament amb la formació dels blauets, entre d'ells un monitor de tallers extraescolar, una orientadora psicopedagògica i un nou director de música. Durant quasi tres dècades el P. Palou tengué cura

tendres veus. Ara el substitueixen D. Baltasar Bibiloni que, ajudat del P. Llorenç Caldentey, són els que donen una nova caire musical a l'Escolania.

Finalment dir que les persones que estiguin interessades a tenir un fill seu blauet, informar-los que a partir del mes de febrer s'iniciaran les inscripcions per al nou curs. Durant aquests mesos s'establiran períodes de proves per tal de seleccionar els nins que el curs vinent seran els qui formaran part de l'escola més antiga de Mallorca. ■

P. Miquel Mascaró M.SS.CC.
- Responsable de l'Escolania -

DE L'ASSOCIACIÓ DE LA PREMSA FORANA

Inaugurada la torre de vigilància de Na Burguesa

Aquesta torre és la primera de les dotze que es construiran a tota l'illa de Mallorca.

A la part més alta de la serra de Na Burguesa dins terrenys de la finca de s'Hostalet, una de les zones més castigades aquest passat estiu pels incendis forestals, s'ha instal·lat una torre de vigilància-observatori per aturar l'aparició de futurs incendis. Sobre el mes de maig, inici de la campanya de prevenció d'incendis, es començarà a utilitzar la torre.

El passat divendres, dia 28 de gener, va tenir lloc l'acte d'inauguració de la torre de Na Burguesa; al mateix hi assistiren a més del Conseller d'Agricultura i Pesca, Pere Morey; l'ajuntament de Palma i Calvià, el director general de Sa Nostra, el coordinador de Protecció Civil i ICONA; la Premsa Forana també fou present a l'acte per mitjà del seu President, Carles Costa, i altres representants de diferents publicacions.

La iniciativa d'aquesta torre i de les altres que la seguiran, sorgí arrel dels nombrosos incendis que aquest passat estiu destruïren gran part dels boscos de l'illa; s'ha realitzat gràcies a la financiació de Sa Nostra que ha firmat un conveni amb la Conselleria d'Agricultura i Pesca, l'entitat financera, col·laborarà materialment en la campanya de prevenció i extinció d'incendis. El cost aproximat d'aquest projecte ha estat de poc més de dos milions de pessetes. La Conselleria destinarà per la seva banda, 640 milions per fer front a aquest problema forestal; aquest pressupost representa un augment de 240 milions respecte a l'any passat.

Característiques de la torre, aquesta té una alçada de deu metres i mig i un pes d'aproximadament 2.900 Kg.; es presenta amb una base triangular i una planta exagonal, les escales son laterals i en forma d'espiral. el material de construcció està format per perfils metàl·lics d'acer, podent aguantar l'estructura, vents de fins a 120 Km/h.

A més, compta amb un aturallamps, prismàtics, emisora fitxa i plànols.

Zones d'observació. Des d'alt de la torre, el radi d'observació s'estén fins a dotze mil hectàrees, moltes de les quals, ja estan cremades; pel nord, la vigilància va de la vall de Valldurgent fins al Puig de Galatzó. Pel sud, de la Costa d'en Blanes fins a Bendinat i el Toro, cap a l'est, per la serra de Na Burguesa fins al Puig Gros i a Serra d'es cans, ses Algorfes, Garrafa i Mola d'Andratx. ■

Jaume Casesnoves.

"Per camins i torrenteres"

nou llibre de poesies de Bernat Cifre.

L'amic Bernat Cifre, de Ca'n Garrit de Pollença, és professor de llatí a l'Institut "Ramon Llull" de Ciutat. Dirigeix corals, dona conferències, pronúncia pregons festius i col·labora (ara no tant) a la premsa ciutadana i forana. a les portes dels seixanta anys hi du 4 llibres de prosa poètica -majorment interpretació lírica del paisatge mallorquí- i llibres de versos. D'aquests, el darrer que acaba de presentar, "Per camins i torrenteres", és un recull de quaranta-cinc poemes de temes i metres varis. Destaca el titulat "Pollença", un himne o oda, que en vuitanta entonats alexandrins, desgrana una lletania geogràfico-toponímica del terme, amb profusió d'imatges. Dels dotze sonets triaríem els dos dedicats a la mort de la seva mare, a qui va dedicar el llibre, car ella havia estat sempre lectora i jutgesa silenciosa del fill.

Tant pel que diuen el prologuista, Antoni Amorós Borràs, ex-professor de Lletres, i després el propi autor, en forma d'"Advertiments", com pel que es dedueix de la simple lectura d'aquestes pàgines, veim que es tracta de versos transparents i sonors, amb gran treball de rima i ritme, com si volgués perllongar -a partir d'enfocaments personals- els dictats o principis de la prestigiosa escola Mallorquina que, partint de Costa i Alcover, la podem fer arribar a Gayà, el P. Colom i a Dolç (en la seva primera època).

Hem parlat amb l'autor, i el trobam il·lusinat, ple de fe en la Poesia i en el seu poder informatiu. Per la nostra part creim sincerament en la sensibilitat i lirisme de Bernat Cifre, i donam per vàlida l'aportació poètica del pollencí. Enhorabona! ■

Carles Costa.

- A on vas tan depressa?
 - M'en vaig escapada a guaitar a s'ajuntament perquè m'han dit que hi ha una ovella damunt es balcó.
 - Tú sempre vas en so darrer tren, ja fa estona que l'han llevada, que te penesses que hi havia d'estar tot l'any?
 - I que no li varen posar molta de palla per menjar?
 - Per menjar!!! per tot es carrer n'hi va haver...
 - I això qui degué esser?
 - I qui te pareix què ha d'esser? sa quintada d'enguany.
 - Idò si que comencen bé, però això de fer patir ets animals, tampoc no està bé. Saps si sa Proctetora d'animals les aglapeix, les hi posarà a ells a sa serena.
 - Jesús que ets d'espantosa! tampoc no hi ha per tant!
 - Saps si t'haguessin omplit mitja casa de palla si ho contaries espantós ara.
 - I que no les degueren fer res?
 - No ho sé, però vaig sentir a dir que les havien fet comparèixer per la Sala.
 - Sí però que et penses, "mucho ruido y pocas nueces".
 - No, i per Sant Antoni la tornaren treure, la foteren dins un corralet a devora es fogueró, a sa plaça, i li varen fer ses mil empertinències, fins hi tot l'engataren...
 - Jesús, a n'es quintos les ho han de deixar passar.
 - No les competesquis tant, que no me fan gens de llàstima.
 - Idò què hem de fer?, escolta i a tu que no et va fotre es "televisor" aquell llamp?

- No m'hen parlis que me vaig dur un retgiro, que encara n'estic malalta!!!
 - I què va esser això?
 - Què va esser!, i que no el sentires a n'aquell tro, va fer tremolar ses cases i tot.
 - Si que el vaig sentir, però hem pensava que no hauria fet tan de mal.
 - No, idò va ser gros, per paga varen llevar es "pararraios" i ja ho veus, vuit dies després d'haverlos llevats ja mos ne va pagar un.
 - Si, però i es segur que haviat en posaran uns altres?
 - Jo no ho sé, lo que sé és que me varen barrinar es "televisor" i es "teléfono"
 - Bé però tú tanmateix n'havies de comprar un de "colors" de "televisor", així ja no hi hauràs de pensar més.
 - Requaranta putes! tan bé com mos anava es blanc i negre, i ara me surts amb aquestes.
 - Deixeu anar i no hi pensis més, què anares per es foguerons?
 - No, no hi vaig anar, i tú?
 - Jo enguany tampoc hi vaig anar, perquè l'endemà havia de fer una carrossa i tenia trui.
 - Tu vares fer una carrossa?, gran punyetera, i m'havies dit que no en faries!!!
 - Bé, però me vaig decidir a darrera hora, va ser dit i fet, i tú que no en feres?
 - Jo no!
 - I com així?
 - Perque vaig trobar que s'Ajuntament ha fet coió enguany.
 - I com així?
 - Com així!, perquè aquests p... pareix que només volen que facin festa ets altres i ells no ajuden a ningú.
 - No diguis això, perquè donaren una ensaïmada i xampany a cada fogueró.
 - Res, una pixarada!, per ses carrosses tan sols no varen posar "lletrosos", ni sabies es premis que hi havia, ni sabies res...
 - O tú només ho fas per es premi?
 - No, però això no és això, és que no animen a ningú a fer festa, i llavonces

trobaran raro si qualche any no hi ha cap carrossa, més s'en mereixen!!!
 - Bé, però enguany hi ha crisis!
 - Crisis, crisis, que putes tanta crisis! allà on no dic en tenen de crisis!
 - Atura es carro, mil llamps què has menjat pebre coent avui, perquè pareix que escups foc.
 - No me xerris de llamps!, però és que arriben a treurer-te des solc.
 - Posa't tranquila, i què feres cap fressa?
 - Quin altre merder!
 - Ai, Déu meu, no hi ha res que et vagi bé enguany, te dic que l'has començat bé!
 - Sí, que en vaig fer de fressa.
 - Ara si que em ve denou!
 - I com així?
 - Ah! no ho sé!
 - Idò sí, me vaig desfressar, es dijous i es dissabte.
 - Es dijous?
 - Idò!, que no et temeres que hi havia un sopar de desfresses?
 - No, i a on era això?
 - A ses Torres.
 - I tú que hi anares?
 - Sí que hi vaig anar i molt que me va agradar, vàrem disfrutar.
 - I ho crec, tú mentres trobis menjua ja te va bé, i es dissabte com va anar?
 - I vols que et digui, hi havia més gent sense desfressar que desfressada, i per paga entre sa festa de sa tercera edat i sa des quintos, per tot va esser magre.
 - O n'hi havia dues?
 - Idò, com cada any, i te dic...
 - Sí, jo crec que estaria millor una festa i bona!
 - Idò sols que mos entenguem, però ara ja no hi ha remei.
 - No, ja haurà de ser per l'any que ve.
 - Sí, i de què fas comptes fer sa "Corema" enguany?
 - "Sa Corema"! Jesús ara no me surtis amb aquestes, ja hem parlat més envant.
 - Si et torbes un poc ja haurà passat!
 - Idò si ha passat ja no l'haurem de fer!
 - Bé, bé, ja veig que no n'ets molt afectada d'aquestes coses, però...
 - Ja està bé!, jo m'en vaig perquè per aquí fa una serena que...
 - Au idò fins en tornar. ■